PRZEGLĄD PRZEMYSŁOWO-HANDLOWY

i

GAZETA GIEŁDOWA I LOSOWAŃ

CZASOPISMO, POŚWIĘCONE SPRAWOM PRZEMYSŁU, HANDLU I FINANSÓW

ADRES REDAKCJI I ADMINISTR. KOSZYKOWA 7. — TEL. 250-85. Konto w P. K. O. № 1465.

WYCHODZI DWA RAZY NA MIESIĄC

WARSZAWA — KWIECIEŃ 1923.

REDAKTOR PRZYJMUJE WE WTORKI I PIĄTKI OD 6 — 7. RĘKOPISÓW NIE ZWRACA SIĘ

Cena ogłoszeń 1 strona Mk. 400.000
1/2 str. 200.000 1/4 str. Mk. 100.000

Prenumerata Mk. 30.000 na II kwartał
numer pojedyńczy Mk. 5000

Na targ Poznański.

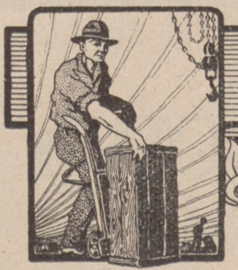
Jeżeli pierwsze targi, urządzane w Polsce Zjednoczonej, były ciekawe, to wszystkie następne są znacznie ciekawsze, i należy życzyć sobie, aby jaknajszersze warstwy naszego kupiectwa odwiedzały je.

Wizyta taka odda nam trojakie korzyści.

Na targach można się wielu rzeczy nauczyć, można zobaczyć co inni robią i jak robią. Jasnem jest, że skutkiem tego będzie zawarcie nowych stosunków, bo dlaczego naprzykład mamy kupować pewien towar zagranicą, skoro na targach dowiemy się, że robią go u nas w kraju. Wszelki postęp jest przedewszystkiem uwidoczniony na targach. Tak było dotąd.

Oprócz tego, widząc stały rozwój naszego przemysłu i handlu, nabieramy pewnej otuchy i zaufania do własnej gospodarki i utrwalamy w sobie przekananie, że kraj nasz wstępuje na drogę do normalnego gospodarczego rozwoju. Jedziemy na targ z ciekawością, a prawie zawsze wracamy z dumą i zadowoleniem.

Pismo nasze wyda sprawozdawczy numer, poświęcony Targowi Poznańskiemu i firmom, które w nim brały udział, po zakończeniu targu.

Kongres Międzynarodowej Izby Handlowej w Rzymie.

Szereg międzynarodowych konferencyj gospodarczych, jakie w r. b. mają się odbyć zapoczątkował drugi z rzędu Kongres Międzynarodowej Izby Handlowej. Pierwszy kongres miał miejsce w Londynie przed dwoma laty. Kongres rzymski, który trwał od 18 do 24 marca, miał, podobnie jak wszystkie dotychczas odbyte międzynarodowe konferencje gospodarcze, ustalić środki, prowadzące do sanacji międzynarodowych stosunków handlowych, miał obmyśleć sposoby, które pozwoliłyby unormować międzypaństwowy obrót handlowy. Prace na kongresie były prowadzone w trzech komisjach, a narady w nich toczyły się nad sprawami finansowemi, handlowemi, przemysłowemi i transportowemi.

Na plan pierwszy wyłoniły się sprawy, związane z kwestją uzdrowienia waluty i uregulowania kwestji odszkodowań. Sprawy te, które najżywsze obudziły zainteresowanie wśród uczestników Kongresu, były przedmiotem najbardziej zajmujących rozpraw Zgromadzenia. Są to sprawy, nierozdzielnie wiążące się z usiłowaniem uzdrowienia i przywrócenia do stanu normalnego międzynarodowych stosunków handlowych, sprawy, stanowiące źródło niedomagań organizmu gospodarczego Europy i krajów zaoceanicznych. Jakkolwiek Niemcy w tym Kongresie udziału nie brały, ich rezolucje w sprawie odszkodowań, wywarły w Niemczech wrażenie niezmiernie korzystne i stały się powodem wypogodzenia się czół wielu sceptyków.

Starano się pocieszyć, iż rezolucje te nie pozostaną bez wpływu na opinją świata politycznego, że przecież głos tak poważnych sfer gospodarczych, jakie były na tym Kongresie reprezentowane, będzie musiał być wysłuchany i zaważyć na losach kwestji odszkodowań. Szczególną wagę przywiązano do wystąpienia przedstawiciela Stanów Zjednoczonych, Kent'a, wiceprezydenta nowojorskiego „Bankers Trust Co.", który wyraził gotowość Stanów Zjednoczonych udzielenia Europie nowych kredytów i wzięcia udziału w pożyczce reparacyjnej dla Niemiec. Ważnym momentem na konferencji była również mowa powitalna włoskiego prezydenta ministórw, Mussolini'ego, który w sposób bardzo ostry wystąpił przeciw istnieniu przedsiębiorstw przemysłowych o charakterze państwowym, oraz przeciw wrogom kapitalizmu, uważając, iż rola jeko nieprędko utraci doniosłe znaczenie w rozwoju życia gospodarczego narodów.

W sprawach walutowych niezmiernie interesujący wygłosił referat prof. Cassel ze Sztokholmu, jeden z najwybitniejszych współczesnych ekonomistów europejskich. Zwrócił on uwagę, iż jeszcze przed dwoma laty powszechnie się mniemało, że szkodliwe skutki inflacji będzie można zażegnać przez stopniową deflację i wten sposób wartość pieniądza przywróci się do poziomu z czasów przedwojennych. Pogląd ten okazał się mylny, a usiłowania doprowadzenia do stabilizacji walut nie dały pożądanych rezultatów. Przykład Stanów Zjednoczonych i państw europejskich, posiadających walutę pełnowartościową, poucza, że deflacja stała się przyczyną depresji gospodarczej i bezrobocia. Również i przez stopniową deflację niezostał osiągnięty pożądany cel. Obniżaniu poziomu cen towarzyszył zastój w przemyśle, zaś dłużnicy zmuszeni byli ponosić ogromne straty. Najważniejszem obecnie zagadnieniem jest utrzymanie walut na tej wysokości, na jakiej znajdują się one w chwili obecnej, co też leży w interesie handlu światowego oraz handlu poszczególnych krajów. Błędne jest mniemanie, iż obieg pieniężny musi mieć pokrycie w pewnym określonym zapasie złota lub dewiz. Zabezpieczeniem wartości waluty winny być raczej towary i usługi. Pogoń za zdobyciem złota, przeznaczonego dla celów stabilizacji waluty doprowadzić może do nowej haussy na złoto oraz do powszechnej deflacji walut pełnowartościowych. Ustalenie nowych parytetów niewątpliwie rozbije unję monetarną, jaka istniała przed wojną w Europie, a szczególnie niemogłoby być mowy o wskrzeszeniu unji monetarnej łacińskiej. Warunkiem stabilizacji jest zapanowanie ducha pokoju oraz utrwalenie solidarności narodów europejskich.

Uchwalono rezolucję, iż stabilizacja waluty winna stać się najistotniejszym celem polityki walutowej każdego kraju, doprowadzenie zaś do niej nastąpić winno jaknajprędzej. Każdy kraj powinien sam zdecydować, czy jego waluta ma oprzeć się na parytecie złota, czy też na innej jakiej podstawie. Propozycja prof. Cassela, aby na parytecie złota oparte były te tylko waluty, których disagio

w stosunku do złota jest nieznaczne, skutkiem sprzeciwu przedstawicieli Włoch i Anglji, upadła.

Oprócz sprawy walutowej przedmiotem obrad Komisji Finansowej były: kwestje odszkodowań oraz długów międzyaljanckich. Sprawa podwójnego opodatkowania została odłożona do najbliższego kongresu, który się odbędzie w Brukseli w r. 1925. Jak już wspomnieliśmy, w sprawie odszkodowań niezmiernie znamienne było wystąpienie wiceprezydenta „Bankers Trust Co.", Kent'a. Stany Zjednoczone, powiedział Kent, szczerze pragną przyjść Europie z pomocą. Ale udzielenie jej pomocy Stany Zjednoczone uzależniają od pewnych warunków. Państwa europejskie w szafowaniu wydatków muszą stać się mniej rozrzutne, deficyty budżetowe winny być usunięte, ciężary podatkowe nie mogą być nadmierne, inflacji banknotów położyć należy kres. Ale przedewszystkiem trzeba rozwiązać kwestję odszkodowań. Liczne warstwy społeczne w Stanach Zjednoczonych, szczególnie zaś sfery rolnicze zdają sobie obecnie sprawę, jak ważny jest dla nich dobrobyt oraz zdolność nabywcza Europy. O ile część długów aljanckich względem Stanów Zjednoczonych na podstawie odpowiednich układów będzie skreślona, zdolność nabywcza Europy wzrośnie. a tem samem wzmoże się dochód społeczny Ameryki. Warunkiem współpracy Ameryki w dziele odbudowy życia gospodarczego Europy jest praktyczne rozwiązanie kwestji odszkodowań i stabilizacja stosunków niemieckich. Ciężar odszkodowań, nałożony na Niemcy, mógłby być przesunięty na termin dalszy w tym tylko wypadku, gdyby otrzymały one zagranicą pożyczkę, mogącą być odpowiednio zużytkowaną. Na warunki pożyczki musiałaby być uzyskana zgoda aljantów. Pożyczka ta umożliwi Niemcom sanację stosunków gospodarczych w kraju i wypełnienie z czasem zobowiązań odszkodowaniowych. Rząd Stanów Zjednoczonych mógłby podjąć z państwami europejskiemi rokowania w tym tylko wypadku, gdyby mógł liczyć na zgodę przedstawicielstwa narodowego. Opinja publiczna w Stanach Zjednoczonych tak jednak usilnie domaga się współpracy Ameryki z Europą w kierunku uzdrowienia światowych stosunków gospodarczych, iż rząd Stanów Zjednoczonych będzie mógł podjąć rokowania jeszcze przed zebraniem się Kongresu w grudniu r. b., a odnośna umowa będzie wymagała tylko jego ratyfikacji.

Na podstawie referatu Kent'a zapadły uchwały następujące:

Źródłem obecnych niedomagań gospodarczych są: 1) sprawa odszkodowań, 2) międzyaljanckie długi, 3) deficyty w budżetach państwowych i niekontrolowana inflacja, 4) trudności pożyczkowe, 5) nienormalne wahania kursów wekslowych. Wszystkie te sprawy wiążą się w jedną całość(a usiłowania częściowego ich uregulowania nie wydają się celowe. Odnośnie do odszkodowań należy przedewszystkiem ustalićć ich rozmiary. Muszą być zapewnione odpowiednie gwarancje. Długi międzyaljanckie muszą być uznane i zapłacone, lecz odpowiednio zredukowane, zależnie od zdolności płatniczej dłużnika. Międzynarodowe pożyczki nie powinny być udzielane przez rządy, oraz przez rządy zaciągane, gdyż wiąże się z niemi możliwość powikłań politycznych, lecz winny one posiadać charakter czysto prywatny. Sztuczna stabilizacja walut jest niebezpieczna i dlatego należy jej unikać. Celem ostatecznym winna być stabilizacja, oparta na podstawie złotej. Rozwiązanie wszystkich tych spraw należy przekazać międzynarodowej konferencji gospodarczej, której zwołanie jest nieodzowne. Międzynarodowa Izba Handlowa nie zamierza mieszać się do bieżących spraw politycznych, lecz gotowa jest służyć radą fachową.

Prace dwóch innych komisyj zeŚrodkowywały się na sprawach, pozostających w związku z międzynarodowym obrotem handlowym. Uchwały, jakie zapadły w tych kwestjach, dotyczą uproszczenia formalności celnych, zakazów przywozu i wywozu, kupców podróżujących, własności przemysłowej, zrównania w prawach wszystkich flot handlowych, uregulowania komunikacji lotniczej, zniesienia przymusu paszportowego dla podróżnych, udających się zagranicę i t. p. Niewiele nowego powiedziano w tych wszystkich sprawach i sądzić należy, iż większość zaleceń Kongresu Międzynarodowej Izby Handlowej będzie wysłuchana przez zainteresowane państwa z zainteresowaniem wyłącznie teoretycznem.

Znaczenie tej nowej Międzynarodowej Konferencji gospodarczej streszcza się właściwie w jednym tylko punkcie: w wystąpieniu przedstawiciela Stanów Zjednoczonych z oświadczeniem jego gotowości wzięcia czynnego udziału Stanów Zjednoczonych w gospodarczej odbudowie Europy. Wprawdzie przed dwoma laty na Międzynarodowej Konferencji Finansowej w Brukseli, przedstawiciel Stanów Zjednoczonych Bayden oświadczył, iż Stany Zjednoczone byłyby skłonne udzielić Europie kredytu, lecz uzależnił realizację tej zapowiedzi od zaprzestania waśni narodowych i zapanowania w Europie braterskich stosunków. Oświadczenie to miało cechy tak platoniczne, iż przyjęto je na Konferencji ze wzruszeniem ramion. Na Kon-

ferencji rzymskiej nastąpił zasadniczy zwrot. Przedstawiciel Stanów Zjednoczonych treść swych wynurzeń uczynił bardziej konkretną, lecz nie wybiegł poza ogólniki. Wynikało z nich, iż gotowość Stanów Zjednoczonych przyjścia z pomocą Europie nie jest podyktowana wyłącznie względami altruistycznemi, lecz przedewszystkiem interesem własnym, koniecznością unormowania stosunków gospodarczych we własnym kraju. Ten wzgląd nakazuje Stanom Zjednoczonym z większym niż dotąd zainteresowaniem śledzić bieg spraw w Europie i dążyć do kolaboracji w dziele odrodzenia i przywrócenia do stanu normalnego życia gospodarczego Europy. Propozycje Kent'a nie były dość jasno sprecyzowane. Nie wybiegały one poza ogólniki. Dokładny i konkretny plan sanacji stosunków gospodarczych w Europie był wypracowany przez nową Międzynarodową Konferencję Gospodarczą.

Przemówienie Kent'a nie było również wolne od zastrzeżeń. Udzielenie pożyczki Niemcom uzależnił on od rozwiązania kwestji odszkodowań. W tej chwili trudno przewidzieć, jaki przebieg będzie miała w najbliższej przyszłości okupacja Zagłębia Ruhry i jakie rezultaty przyniesie akcja dyplomatyczna powzięta zarówno przez Niemcy jak i przedstawicieli innych państw w kierunku znalezienia podstawy, na której mogłoby dojść do porozumienia między państwami zainteresowanemi. Oferta przedstawiciela finansiery amerykańskiej została przyjęta na Kongresie Międzynarodowej Izby Handlowej bardzo przychylnie. W Niemczech obudziła niemal entuzjazm. Ale, jeżeli Niemcy nie kryją nadziei, iż może ona im przynieść konkretne korzyści, muszą pamiętać, iż możliwość jej realizacji jest w pierwszym rzędzie zależna od dobrej woli rządu niemieckiego, od uświadomienia sobie i uznania słuszności postulatów narodów zwycięskich, od przyczynienia się jego do rozwiązania kwestji odszkodowań w tym sezonie, aby mogły one przedewszystkiem te właśnie narody zadowolić.

Dr. Leon Pączewski.

Eksport cukru przez Gdańsk.

Jako ośrodek handlu cukrowego, jako jako podstawa wywozowa przemysłu cukrowniczego we wszystkich dzielnicach Polski, Gdańsk począł występować w początkach lat ośmdziesiątych ubiegłego XIX stulecia. Wskutek szybkiego rozwoju cukrownictwa w dawnem Wielkiem Księstwie Poznańskiem i w dawnych Prusach Zachodnich (a tedy w dzisiejszych województwach: Poznańskiem i Pomorskiem), wywóz towarów cukrowych z portu gdańskiego na rynki pozakrajowe szybko wzrastał, dochodząc, w latach przedwojennych, przeciętnie do poważnej liczby 15 do 20 tysięcy wagonów rozmaitych gatunków towarów cukrowych rocznie. Od r. 1885, Gdańsk stał się również bardzo ważnym ośrodkiem handlu cukrem t. zw. rosyjskim, będącym głównie cukrem, produkowanym w fabrykach i rafinerjach w byłem Królestwie Polskiem.

Znaczne ilości — pisze dr. Józef Frejlich w „Gazecie Cukrowniczej" — pochodzącego z cukrowni poznańskich i zachodnio-pruskich, nie szły z magazynów gdańskich bądź z wagonów kolejowych wprost na okręty, celem bezpośredniego transportu na rynki zagraniczne, lecz skierowywane były do rafineryj krajowych, przeważnie do dwóch gdańskich rafineryj cukru.

Większa natomiast część dowiezionego cukru wewnętrznego wyrobu szła wprost na okręty, któremi wywożono je drogą morską nietylko na rynki zagraniczne, ale przez porty zachodnio-niemieckie: Hamburg, Bremę i Lubekę, a nawet przez holenderski port Rotterdamski skierowywano do wnętrza Niemiec, przeważnie do rafineryj nadreńskich.

Cukier pochodzenia rosyjskiego (a był to w olbrzymiej części, podkreślamy, cukier wytworzony w cukrowniach i rafinerjach b. Królestwa Polskiego) przeważnie piasek, kryształ i rafinada, szedł prawie całkowicie na okręty, któremi przewożono go zarówno do rosyjskich portów morza Bałtyckiego, do Finlandji, a wreszcie, po przystąpieniu Rosji do konwencji brukselskiej, i na rynki zagraniczne.

Wywóz tego cukru z Gdańska, drogą morską na rynki zagraniczne, skierowany był głównie i stale do Anglji, wynosząc, przeciętnie ½ do ¾ ogólnego eksportu, oraz do Finlandji i rosyjskich portów morza Bałtyckiego, przyczem, rzecz charakterystyczna, wywóz cukru t. zw. rosyjskiego do portów rosyjskich był naogół nieznaczny i, przeciętnie, nie dochodził do 1000 wagonów rocznie. Drugą cechą wywozu tego rodzaju towarów cukrowych z portu gdańskiego był niestały, poza eksportem do Anglji, Rosji i Finlandji, charakter tego wywozu, charakteryzowany zarówno częstemi i długotrwałemi przerwami w samym procesie eksportowym jak i znacznemi wahaniami w ilościach wywożonego cukru t. zw. pochodzenia rosyjskiego.

Rozpatrując oddzielnie wywóz cukru rafinowanego z portu gdańskiego, drogą morską, do krajów niemieckich, zauważyć można, że głównie eksport ten kierował się do krajów nadreńskich oraz do Hamburga, Lubeki i Bremy, skąd drogą rzeczną i siecią kanałów, dochodził do wnętrza Niemiec. Wywóz natomiast drogą morską, na Pomorze Pruskie, i do drobnych portów Prus Zachodnich i Prus Wschodnich naogół był nieznaczny i zrzadka przekraczał 200—250 wagonów rocznie.

Najważniejszym, najstalszym rynkiem zasilanym przez Gdańsk był tutaj rynek angielski, na który transportowano 56—60% ogólnych ilości cukru rafinowanego, wywożonego drogą morską z portu gdańskiego; w niektórych latach wywóz do Anglji dochodził do 25—30 tysięcy wagonów (w latach 1903, 1911 i 1912). Również poważne rozmiary przyjął trwały eksport cukru rafinowanego z Gdańska do Holandji, Rosji i Finlandji, Danji i Norwegji wraz ze Szwecją.

Nadmienić jeszcze należy, że wywóz cukru rafinowanego z portu gdańskiego do krajów, względnie do portów zagranicznych obejmował wszystkie znane główne gatunki wytworów rafinowanych, przyczem na pewne określone rynki szły głównie pewne, określone gatunki. Naprzykład, cukier gruboziarnisty (granulated) szedł przeważnie do Anglji, Włoch i Ameryki Północnej; rafinada mielona—na rynki wewnętrzne niemieckie (Berlin, Brema i Hamburg); cukier kostkowy—przez Bremę do Westfalji, przyczem cukier ten, jak wogóle transporty z Gdańska do Westfalji i Nadrenji, przesyłane były małemi okrętami, które Renem dochodziły do samej Kolonji,

albo też via Rotterdam bądź Amstredam dostawały się do większych ośrodków nadreńskich.

Wrota zatem gdańskie, w ciągu kilkudziesięciu lat przed wybuchem wojny były bardzo poważnym ośrodkiem handlu cukrowego; cały nasz zagraniczny wywóz towarów cukrowych koncentrował się na tej północnej tarczy obrotowej; tutaj centralizowane były dowozy ze wszystkich cukrowni położonych na polskim obszarze gospodarczym i tutaj również odbywała się repartycja tych towarów wedle poszczególnych rynków, jak stąd również transporty cukru dyrygowane były do rozmaitych portów globu. I aczkolwiek ruch towarów cukrowych, cały handel cukrowy Gdańska pozostawał znacznie w tyle, pod względem rozmiarów, za handlem takich portów jak: Hamburg i Brema, zasilanych przez cały niemiecki i czesko-morawski przemysł cukrowniczy, to przecież Gdańsk, jako podstawa handlu cukrowego był wcale ważnym ośrodkiem wszechświatowego handlu i wpływ Gdańska pod tym względem lekceważonym nie był.

Wybuch wojny światowej, pięcioletnie zapasy zbrojne, pogmatwanie warunków i stosunków gospodarczych na całym polskim obszarze gospodarczym, a w związku z tem, znaczne zmniejszenie się zdolności produkcyjnej przemysłu cukrowniczego we wszystkich dzielnicach polskich, podcięły cały handel cukrowy Gdańska. W ciągu lat bowiem wojnennych i powojennych 1914—1922, handel cukrowy gdański zamarł prawie zupełnie; ruch towarów cukrowych na tej naszej ważnej nadbałtyckiej handlowej tarczy obrotowej całkowicie ustał. Odrodzenie tego handlu, ożywienie ruchu ściśle jest związane dzisiaj z odrodzeniem zupełnem, z ożywieniem się polskiego przemysłu cukrowniczego.

Podstawą bowiem, na której handel cukrowy gdański opierać się musi, jest przemysł cukrowniczy Polski. *Z. M.*

Bielski przemysł włókienniczy.

Rok 1922 był dla przemysłu włókienniczego bielskiego okresem powrotu do rodzaju produkcji przedwojennej celem odzyskania przedwojennych rynków zbytu. Znaczne postępy uruchomienia przemysłu łódzkiego i białostockiego przyczyniły się do zwężenia zbytu dla przemysłu bielskiego na rynku wewnętrznym na pośledniejsze gatunki sukna zgrzebnego i czesankowego; to skłoniło przemysł bielski do powrotu do wytwórczości przedwojennej eksportowanej wysokowartościowej: sukna czesankowego, sukna modnego na ubrania męskie i damskie oraz wszystkich innych gatunków sukna, z których fabryki bielskie znane były zagranicą. Okres ten zbiegł się z okresem pewnego zastoju gospodarczego zagranicą, co przyczyniło się do uzyskania od zagranicy na względnie dogodnych warunkach półfabrykatów i surowców. Usiłowania eksportowe przemysłu bielskiego uzyskały również poparcie Rządu, który dla ułatwienia przerobu w kraju surowców zagranicznych przyznał całemu szeregowi firm obrót uszlachetniający. Wysiłki przemysłu bielskiego w kierunku znalezienia zbytu zagranicą zostały uwieńczone powodzeniem, głównie dzięki wyrobionej marce przedwojennej na swe towary i dzięki utrzymanym stosunkom handlowym i znajomości rynków. Odnowiono stosunki z odbiorcami przedwojennymi, którzy chętnie zaczęli nabywać towary bielskie po kilkuletniej przerwie.

Pomimo braku kapitałów obrotowych, po części dzięki właśnie eksportowi, umożliwiającemu nabywanie walut wysokocennych, ułatwiających wzamian nabywanie surowców zagranicznych, mógł przemysł bielski w porównaniu z rokiem 1921 powiększyć stopień uruchomienia i zwiększać stopniowo produkcję wysokowartościową.

W końcu r. 1922 przedwojenna ilość wrzecion zgrzebnych była uruchomiona w pełni (100%), a ilość krosien mechanicznych w stosunku 60%. Krosna mechaniczne przerabiały przeważnie przędzę czesankową, nieznaczny tylko odsetek przerabiał przędzę zgrzebną.

Eksport gotowych wyrobów wełnianych w pierwszem półroczu r. ub. wynosił 30% w stosunku do produkcji, w drugiem zaś półroczu doszedł do 50% całej wytwórczości wełnianej.

Głównym odbiorcą sukna bielskiego są kraje sukcesyjne b. monarchji austro-węgierskiej, głównie Niemiecka Austrja, Węgry i Jugosławja. Przez Wiedeń sukno bielskie szło dalej, na Bałkany i do Turcji. Ponadto

przemysł bielski eksportował sukno do Rumunji, Danji, trochę do innych krajów bałtyckich oraz do Anglji, Holandji i Francji. Specjalność Bielska, sukno bilardowe, wysyłane było do Ameryki Północnej i Południowej. Sukna orjentalne, znany produkt eksportowy Bielska, stosunkowo w niewielkich ilościach, były wysyłane w r. ub. na Bliski Wschód z powodu wojny grecko-tureckiej, niepewnych stosunków politycznych w Syrji i Małej Azji oraz wysokich stawek transportowych na Trjest. Eksport tegoż sukna do Północnej Afryki a zwłaszcza do Marokka zbliża się powoli do rozmiarów przedwojennych. Eksport ten szedł przez Marsylję, Antwerpję, inne porty holenderskie lub Hamburg. Wywóz temi drogami był możliwy dzięki niskim stawkom kolejowym przez Niemcy. Zdaniem Izby Handlowej w Bielsku przystąpienie Polski do „Komunikacyjnego Związku Adrjatyckiego" wpłynęłoby dodatnio na uproszczenie dróg eksportowych przemysłu polskiego, gdyż zapewniłoby mu korzystanie z obniżonych taryf do Trjestu. Obecnie opłaty kolejowe za przestrzeń czeską oraz liczne waluty obce i wysokie stawki okrętowe linij włoskich uniemożliwiają tę drogę.

Przemysł lniano-konopny cierpiał na brak surowca. Wywóz lnu i konopi bez uwzględnienia potrzeb przemysłu krajowego sprawił, że przemysł bielski zmuszony był już w maju r. ub. przerabiać zagraniczne surowce oczywiście ze szkodą bilansu płatniczego, gdyż waluty, uzyskane za sprzedaż surowców polskich zagranicą przez eksporterów, pozostały przeważnie zagranicą, natomiast przemysł krajowy musiał kupować waluty obce na rynku wewnętrznym na zakup surowca zagranicą.

Fabryki bielskie przerobiły w r. ub. około 200 wagonów podwójnych lnu i konopi, przyczem część wyrobów eksportowały na Bałkany, do Turcji, Anglji, Skandynawji i do Ameryki.

Wytwórczość w *dziale jutowym* w porównaniu z rokiem 1921 spadła znacznie. Przez cały rok 1922 z braku kapitału obrotowego była unieruchomiona fabryka, posiadająca 2,549 wrzecion i 164 krosien mechanicznych.

Pomyślnie rozwijały się zakłady tkackie, wytwarzające pasy napędne z sierści wielbłądziej, z wytwórczością miesięczną około 20,000 metrów, która pokrywa blisko połowę zapotrzebowania krajowego. Zakłady te oprócz zwykłych gatunków wytwarzały również gatunki specjalne pasów do 1,000 metrów.

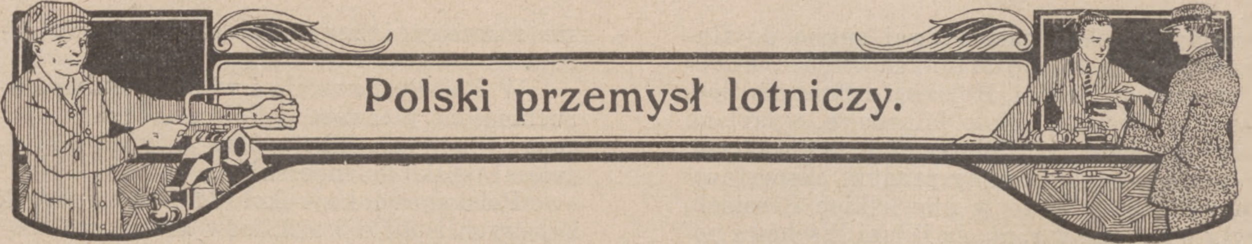
Wyrób chustek, taśm gumowych i wszelkich innych rozwijał się również pomyślnie. Wyrób dywanów wschodnich, mający charakter przemysłu drobnego, pracując na kilkunastu warsztatach, przybrał w r. ub. większe rozmiary i znajdował chętnych odbiorców.

W Bielsku powstała i wkrótce ma być uruchomiona pierwsza w Polsce fabryka kapeluszy filcowych, jako spółka akcyjna z kapitałami polsko-holenderskimi.

Polska produkuje około 2 miljonów skórek zajęczych i około 5 miljonów króliczych. Dotąd cały ten surowiec zakupywany był przez ajentów dla Austrji i Czech, które to kraje po wojnie tym jedynie surowcem musiały się zadowolnić, główna bowiem dostarczycielka tych skórek — Rosja — po wojnie przestała eksportować, a Niemcy wydały w r. 1919 zakaz wywozu tego surowca w celu rozwinięcia przemysłu kapeluszniczego u siebie.

Wyżej wymieniona fabryka w Bielsku powstała w związku z wydanym w listopadzie r. ub. zakazem wywozu z Polski skórek zajęczych i króliczych; bez zapewnienia bowiem możności nabywania krajowego surowca kapitał holenderski nie byłby się angażował w przemyśle kapeluszniczym. Z surowca otrzymywanego w kraju będzie można wyrobić przeszło miljon dwieście tysięcy kapeluszy, prócz skórek króliczych zużywanych na futra. Prócz tego pozostanie w kraju jako produkt uboczny kilkadziesiąt wagonów doskonałego kleju i około 25 wagonów nawozu fosforowego bardzo poszukiwanego w ogrodnictwie oraz duża ilość grubego włosia do wyściełania siodeł, materaców i t. p.

K. C.

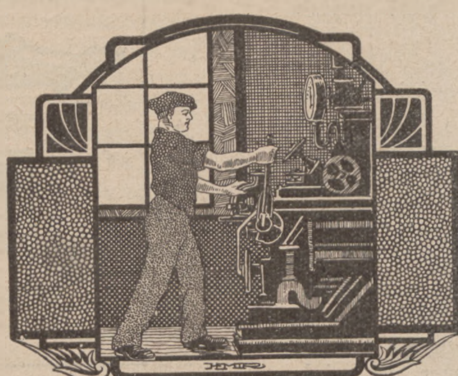

Polski przemysł lotniczy.

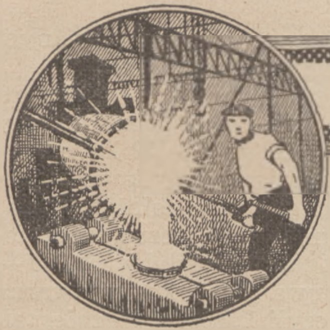
O ile w czasie wojny światowej przemysł lotniczy rozwijał się na tle okoliczności nadzwyczajnych, przejściowych, o tyle obecny dalszy i szerszy jego rozkwit polega na zasadach normalnych i trwałych. Odwrotnie, możemy twierdzić, iż gospodarcze skutki wojny są niemal jedyną przeszkodą dla przyśpieszonego rozkwitu tego przemysłu. Mianowicie lotnictwo znajduje się w ścisłym stosunku do kosztów ruchu kolejowego. Wskutek ogólnego osłabienia gospodarczego Europy, koleje znacznej ilości państw nie są jeszcze w stanie podnieść opłat kolejowych do norm przedwojennych. Pracują albo ze stratą — w najlepszym razie bez zysku. Lotnictwo nie może postępować przy takich warunkach. Aby zrównać jednak wartość biletu kolejowego z biletem lotniczym na tejże odległości, nasze Ministerstwo Kolei Żelaznych subwencjonuje linje lotnicze pewną ilością benzyny, o ile się nie mylę, litrem od każdego przelecianego kilometra. Ministerstwo ma nadzieję, iż ruch lotniczy stanie się samoopłacalnym, gdy się frekwencja zwiększy o tyle, iż codziennie w kilku kierunkach będą wylatywały nie pojedyńcze samoloty o kilku podróżnych każdy, lecz partje samolotów. Z drugiej strony koszty przejazdu koleją dojdą w czasie niedalekim do normalnych i umożliwią samolotom konkurencję. Mała frekwencja podróżnych powietrzem tłumaczy się narazie też i mylnem przesądem o większym stopniu niebezpieczeństwa podróży samolotem. Przesąd ten już obala statystyka. Dość jest jednak wprost zwrócić uwagę na niebezpieczeństwa, na które są narażone pociągi. Pociągi przebiegają w kilka minut przez stację, najeżone setkami zwrotnic i sygnałów, najlżejsza niedokładność których grozi katastrofą niechybną. Żegluga powietrzna pod tym względem jest wprost idealna, ponieważ odbywa się w przestrzeni o trzech wymiarach, gdy koleje obejmują linje, żegluga wodna — powierzchnię o dwóch wymiarach. Oparcie płatowców o masę powietrzną jest bezpieczniejszem, jak o stalowe szyny. Poza tym czynnikiem psychologicznym, czynnik ekonomiczny, konkurencyjny będzie w czasie niedalekim niezawodnie pokonanym, wynika to stąd, iż waga środków przewozowych kolejowych jest o 10—12 razy większą od żywej wagi podróżnych, ponieważ wagon, wmieszczający 40 osób waży około 40,000 kilogramów. W lotnictwie stosunek ten jest o tyle dogodniejszym, iż oparcie koła o twardą szynę już nie przezwycięża oszczędności na wadze samolotu.

O oszczędności na czasie podróży nie potrzebujemy pisać. Gdy podróż kurjerem z Warszawy do Gdańska trwa 12 godzin, były wypadki, iż samoloty istniejącej linji „Aerolloyd“ przy sprzyjającem wietrze przelatywały tę odległość w ciągu 90 minut. Gdy podróż Kraków — Zakopane trwa koleją 8 godzin, samolot odbywa ją w ciągu kilkunastu minut. Telegraf, telefon drutowy i bez drutu zastąpił już znacznie ruch pocztowy, stał się tentnem życia. To samo życie nie będzie się już mogło obyć bez przyśpieszenia i ruchu osobowego, odpowiadającego stosunkom telegraficznym.

Jednakże pewna ilość podróżnych już stale lata pomiędzy Warszawą z jednej strony, a Gdańskiem, Wilnem, Poznaniem, Krakowem (Zakopanem) i Lwowem z drugiej. Posiadamy w Polsce już i parę zakładów budowy samolotów. Największemi jednak będą budujące się obecnie „Francusko - Polskie Zakłady Samochodowe i Lotnicze“. Wytwórnia tej Sp. Akc. jest w budowie na nabytem przez nią terenie pod Warszawą. Obok wytwórni znajdować się będzie największy w Polsce port lotniczy. Budowa płatowców będzie uruchomiona w roku bieżącym. Fabrykacja silników własnych w roku przyszłym. Wielkie firmy, jak Bleriot, Farman, Gnome, Nieuport i inne, zobowiązały się udzielać wytwórni patentów swych i rysunków oraz delegować instruktorów. Widzimy, iż przemysł lotniczy wyszedł z okresu prób i jest jedną z wielkich placówek przemysłowych. Stacja radjotelegraficzna i port lotniczy połączą stolicę Polski z całym światem kulturalnym mocniej, niż wszelkie inne drogi i węzły.

Józef Czechowski.

Problem azotowy.

Państwo Polskie z objęciem Górnego Śląska stało się właścicielem wielkich zakładów dla produkcji azotniaku, a mimo to szersze warstwy zbyt mało jeszcze oceniają znaczenie i wartość tego sztucznego nawozu.

Inne kraje oddawna już się posługują wielkiemi ilościami azotu sztucznego; a zwłaszcza azotniak wapniowy zdobywał sobie od początku wojny coraz większy rynek zbytu.

Poniższe zestawienie („Chemiker Zeitung“ Nr. 102 z r. 1920) świadczy o wzroście światowego spożycia azotu sztucznego:

	1909	1913	1917	1920
		w tonach		
Saletra chilijsk.	300,000	400,000	400,000	500,000
Produkty poboczne koksowni	240,000	353,000	400,000	400,000
Azotniak	2,500	60,000	200,000	325,000
Amoniak sytetyczny	—	7,000	110,000	308,000
Różne	3,000	18,000	30,000	38,300
Razem	545,500	838,000	1,140,000	1,571,300
W tem azotniak w %	0,46	7	17½	21

Widzimy więc,że w ogólności używanie azotu sztucznego stale i mocno wzrasta, co należy przypisać z jednej strony wysokiej cenie saletry chilijskiej wskutek różnic walutowych oraz trudności przewozowych, z drugiej zaś faktowi, iż pokłady saletry są na wyczerpaniu i przemysł chemiczny wobec tego zmuszonym był do wytworzenia środków zastępczych, które właśnie stanowi sztuczny azot. Dalszą przyczynę wzrostu zapotrzebowania na sztuczny azot szukać należy w tem, że wszystkie państwa zdążają do uniezależnienia się na wypadek wojny od dowozu saletry chilijskiej.

Liczne badania wykazały, że wartość działania sztucznych nawozów w porównaniu z saletrą chilijską przedstawia się jak następuje:

Wartość działania saletry chilijskiej = 100%
„ „ amoniaku około 89%
„ „ azotniaku „ 80%

Jedna tona czystego azotu wkładanego w glebę rolną powiększa plon o następujące ilości (Chemiker Zeitung“ Nr. 102 z r. 1920):

18 t pszenicy lub żyta w ziarnie i 40 t słomy
24 „ jęczmienia „ „ „ 30 „ „
24 „ owsa „ „ „ 34 „ „
129 „ ziemniaków
150 „ buraków cukrowych
240 „ „ pastewnych.

Dążenie wszystkich państw zachodnio-europejskich idzie w kierunku powiększania produkcji nawozów sztucznych, aby z jednej strony dostarczać rolnikom jaknajwiększej ilości nawozów po taniej cenie, z drugiej zaś pomnożyć plony a tem samem uniezależnić wyżywienie ludności od importu. W dalszym ciągu niniejszych rozpatrywań pragniemy zająć się przedewszystkiem azotniakiem (cyjanamidem wapniowym), ponieważ produkt ten wytwarzają państwowe zakłady w Chorzowie, wskutek czego Rząd bezpośrednio nim dysponować może.

W swoich „Uwagach i wnioskach w sprawach przem. chem.“ (Przegl. Gosp. zesz. 24 z r. 1922) poseł prof. Trepka szczególnie omawia problemat azotowy i powiada m. in., że „w Niemczech kwestja spożytkowania azotu powietrznego została rozwiązaną w czasie wojny w sposób godny największego podziwu; produkcja związków azotowych — zresztą prawie *nie sprzedawanych zagranicę* — obecnie przekracza już cyfrę przedwojennej konsumcji saletry chilijskiej. Inne kraje przemysłowe podążają za Niemcami, starając się dorównać im choć w pewnej mierze...“

Do tych krajów zaliczyć należy Francję, co jasno wynika z następującego zestawienia:

	Wyprodukowano azotniak w latach	
	1913	1918
W Niemczech	24,000 ton	300,000 ton
W Francji	8,000 „	100,000 „

W roku zaś 1920 wydajność odnośnych zakładów w Niemczech wyniosła już 600,000 to, to jest 120,000 czystego azotu! Jak wysoką wagę przywiązuje Francja do tej sprawy, wykazuje propozycja profesora Petit, żądająca dostarczania przez Niemcy pół miljona ton siarczanu amoniaku rocznie na poczet odszkodowań t. j. „tej ilości sztucznych nawozów, jakiej właśnie Francji obecnie brakuje, a o której nie mówią postanowienia odszkodowawcze traktatu wersalskiego“ (Przem. i Hand. zesz. 47 z r. 1922).

Dzięki tym wysiłkom i zabiegom uda się tak Francji jak i Niemcom uzależnić się od importu zbóż mimo to, że Francja dotychczas zawsze przywoziła wielkie ilości zboża chlebowego i Niemcy na skutek traktatu wersalskiego straciły szóstą część swego obszaru a to przeważnie o produkcji rolnej.

Pominąwszy już tę samowystarczalność pod względem aprowizacyjnym, podwyższenie plonów pociąga za sobą olbrzymie pomnożenie majątku narodowego. Tem też można sobie wytłumaczyć nieustanną propagandę, którą się uprawia w Niemczech na rzecz używania azotniaku, oraz zaciętą walkę o cenę tego sztucznego nawozu.

Przypatrzmy się teraz, jak ta sprawa wygląda w Polsce. Poniżej podane zestawienie przedstawia nam roczne zużycie sztucznych nawozów w b. dzielnicach przed wojną. (Przem. i Hand. zesz. 32—33 z r. 1922):

Superfosfat	30,000	wag.
Żyżle Thomasa	32,000	„
Kainit	24,000	„
Sole potasowe	24,000	„
Saletra chilijska	7,300	„
Siarczan amonu	1,200	„
Azotniak	500	„
Razem	119,000	wag

Zużycie nawozów w czasie powojennej zmieszało się znacznie; w roku 1922 wyniosło około 1/10 zużycia przedwojennego!

Przestrzeń uprawnionej roli objęta w r. 1922 okrągło 11,000,000 ha z przeciętnym plonem z ha

11,7	qm	pszenicy lub żyta
12,3	„	jęczmienia
11,9	„	owsa
89,0	„	ziemniaków
146,2	„	buraków cukr.

Porównywując powyższe cyfry z plonami Niemiec w r. 1913 widzimy, że nasza gleba wydaje przeciętnie tylko połowę plonów w Niemczech, co przypisać należy — bez wątpienia — w pierwszym rzędzie małemu używaniu w Polsce sztucznego nawozu. Biorąc pod uwagę, iż z zeszłorocznych zbiorów można wywozić z Polski

87,000	Wag.	zboża chleb.
60,000	„	owsa i jęczmienia
130,000	„	ziemniaków
15,000	„	cukru,

przychodzimy do wniosku, że w razie racjonalnego używania sztucznych nawozów eksport produktów rolnych mógłby się podwoić. Zbędnem jest udowadnianie, że pomnożenie wywozu miałoby ogromny wpływ na nasz bilans handlowy a tem samem na kurs marki polskiej. W bezpośredniem zaś następstwie podwojenia plonów z hektaru stan ilościowy zwierząt domowych osiągnąłby wkrótce poziom przedwojenny, tak że nie musielibyśmy już przywozić z zagranicy tak wielkich ilości tłuszczu. Nikt chyba nie zaprzeczy temu, że Polska jest krajem rolniczym i powinna sama pokryć swoje zapotrzebowanie na tłuszcze i t. p. Przywóz artykułów tych jest zatem objawem zasmucającym a spowodowanym przeważnie przez naszą nieporadność.

Zdaniem powagi fachowej — profesora Lemmermanna — trzeba dążyć do tego, ażeby wkładano na hektar gleby 20 — 30 kg. czystego azotu. Przypuszczając, iż tylko czwartą część tej ilości czystego azotu należałoby nawozić w formie azotniaku, to roczne zapotrzebowanie na produkt ten wynosiłoby 350,000 — 400,000 t! Państwowa fabryka wytwarza dziennie 300—370 t czyli 120,000 t rocznie, tak że pokrywa tylko trzecią część krajowego zapotrzebowania.

Możnaby więc sądzić, że wyprodukowany w Chorzowie cyjanamid powinien mieć wielki zbyt w kraju; lecz niestety w rzeczywistości tak nie jest. Słyszy się wciąż o tem, że azotniak nie zyskał uznania wśród rolników naszych, że jest zbyt drogim i wskutek tego mało używanym. Wielkie zakłady państwowe w Chorzowie pracują wobec tego na eksport, co jest niesłychanem paradoksem, gdy się zważy, że nasze rolnictwo koniecznie powinno używać sztucznego nawozu celem podwyższenia wydajności gleby.

Ale cóż nam pomogą te skargi? Trzeba usunąć zło, uprawiać propagandę na rzecz cyjanamidu, obniżyć cenę tego sztucznego nawozu, — a niedość na tem — powiększyć nawet produkcję fabryki państwowej.

Jak wiadomo azotniak posiada tę właściwość nieprzyjemną, że przy rozsypywaniu na rolę wytwarza się kurz działający żrąco na skórę ludzi i zwierząt. Technika nowoczesna jednak zaradziła już tej niedogodności zastosowując różne procedury jak granulowanie lub moczenie. Byłby to więc jedyny zarzut, który można uczynić azotniakowi; w działaniu jednakże na glebę i urodzajność, jest on poniekąd o wiele skuteczniejszym od innych sztucznych nawozów. Najsilniej przemawia ze używaniem cyjanamidu ta okoliczność, że wytwarzamy go w kraju i z surowców wyłącznie kjarowych!

Rozchodzi się więc o to, aby spopularyzować azotniak, rozpowszechnić jego używanie zwłaszcza na kresach wschodnich a — co stanowi przesłankę dla osiągnięcia powyższych celów — obniżyć cenę tego produktu i w ten sposób udostępnić nabycie go przez małorolnych.

Pierwszym środkiem jest niewątpliwie mocna propaganda, jaką wszystkie państwa zachodnio - europejskie uprawiają. Rząd, zrzeszenia rolnicze, społeczeństwo skupiając siły powinny nieustannie wskazywać na znaczenie używania azotniaku, szkoły zawodowe, specjalnie w tem celu wysyłani rzeczoznawcy powinni przeprowadzać praktyczne doświadczania i oświecać najszersze warstwy rolników.

Państwo rozporządza jeszcze jednym środkiem, a jest nim: kredyt dla rolnictwa.

Wiadomo, iż Sejm udziela co rok organizacjom rolniczym i t. p. długoterminowe kredyty miljardowe, za które nabywają narzędzia, nasiona i sztuczne nawozy. Dlaczegóż nie możnaby część kredytów zamiast w gotówce udzielić w formie sztucznego nawozu a to azotniaku? Dlaczegóż nie możnaby bazować produkcję państwowej fabryki na te kredyty? W ten sposób możnaby po upływie roku żądać od rolników zwrotu pożyczki w formie plonów równej wartości!

Państwo poczyniło już na tej drodze bardzo doniosłe kroki, zezwalając na wywóz kontyngensu zbóż jedynie w zamian za przywóz odpowiednich ilości sztucznych nawozów zagranicznych. Rozchodzi się więc tylko o to, ażeby system ten jaknajbardziej udoskonalić.

Wszystkie te środki jednakże nie doprowadzą do rozpowszechnienia cyjanamidu, jeżeli nie można będzie artykułu tego za tanią cenę nabyć. W Niemczech wre nieustanna walka o cenę azotniaku pomiędzy syndykatem producentów a kołami rolniczemi. U nas azotniak wypada stosunkowo drogo, ponieważ fabryka państwowa w Chorzowie pracuje na węglu kamiennym; wprawdzie istnieje różnica pod tym względem, że zakłady chorzowskie znajdują się w wyłącznem posiadaniu Państwa i wobec tego zysk konieczny dla przedsiębiorstw prywatnych nie odgrywa tu pierwszorzędnej roli. Rząd więc mógłby obniżyć cenę produktu, ryzykując przy tem nawet, że zakłady państwowe pracują ze stratą. Strata ta byłaby tylko pozorną, ponieważ bezzyskowność fabryki nie stałaby w żadnym stosunku do olbrzymnich korzyści, wynikających dla gospodarki społecznej z używania azotniku.

Jak wyżej już zaznaczyliśmy państwowa fabryka w Chorzowie wytwarza energję elektryczną w elektrowni opalanej węglem kamiennym. Wiemy też, że cena azotniaku wzgl. koszta produkcyjne składają się przeważnie z kosztów węgla.

Otóż jak wiadomo, pobiera Państwo podatek od węgla w wysokości 40% ceny sprzedażnej; gdyby Państwo zrezygnowało z tego podatku, który zresztą z wielkiem opóźnieniem wpływa do skarbu — to przez to już obniżyłaby się cena azotniaku o przynajmniej 30%!

Przypuśćmy, żeby zakłady państwowe w Chorzowie oddając azotniak poniżej kosztów własnych pracowały nawet z znacznym niedoborem, to wydatki te nie przedstawiłyby właściwego deficytu, lecz uważaneby być musiały za pewnego rodzaju inwestycję, któraby się prędzej czy później tysiąckrotnie oprocentowała!

W każdym razie niedobór taki byłby bardziej usprawiedliwionym jak n. p. deficyt w budżecie kolejowym a obywatele chętnie ponieśliby ten ciężar. Bogate urodzaje, tani chleb i tanie mięso, podwyższony wywóz produktów rolnych, a co za tem idzie, poprawa bilansu i waluty polskiej — oto wielkie korzyści, któreby przyniosły pożytek ogółowi. Jesteśmy więc zdania, że Państwo powinno nietylko utrzymywać produkcję państwowej fabryki w Chorzewie, lecz nawet ją podnieść i zachęcić rolników do używania azotniaku, tak, że ani jeden gram tego nawozu nie opuściłby obszaru Polski.

Gonzaga.

KRONIKA KRAJOWA

PRZEMYSŁ

Maszyny po cenach ulgowych.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu ogłosiło, że zapasy maszyn pomocniczych, obrabiarek, imadeł i części pędni, które były sprzedawane przez Ministerstwo w akcji odbudowy przemysłu po cenach ulgowych, są już wyczerpane; wobec tego Ministerstwo nie będzie nadal przyjmowało zapisów na maszyny wymienione.

Kopalnia wosku ziemnego.

W miejscowości Pomiarki około Truskawca odkryto nowe złoża wosku ziemnego. Żyła woskowa przynosi dziennie około 1500 klg. przy topliwości do 90° Cels.

Wzrost kredytów dla przemysłu.

W zestawieniu z dn. 31 grudnia r. z. w dn. 31 marca r. b. według danych P. K. K. P. kredyty dyskontowe i lombardowe, udzielone bezpośrednio przemysłowi w całej Polsce, przedstawiają się, jak następuje:

	w miljonach marek	
	31 grudnia	31 marca
Przemysł:	1922 r.	1923 r.
włówienniczy	25,407	82,177
hutniczy i górniczy	4,615	10,445
cukrowniczy	15,500	16,000
spirytusowy	4,025	9,700
rolniczy i spożywczy	1,576	4,332
chemiczny	2,250	6,713
garbarski	2,049	5,168
metalurgiczny	9,470	19,424
drzewny	590	875
naftowy	2,600	3,200
tytuniowy	250	1,295
papierniczy	382	3,964
cementowy i szklany	619	1,991
różne gałęzie drobn.	917	2,552
Przeds. handlowe	4,241	8,093

Ogółem stan kredytów, otrzymanych przez przedsiębiorstwa przemysłwe i handlowe w P. K. K. P. wynosił w dn. 31 grudnia 1922 r. 74,491 miljonów mk., w dn. zaś 31 marca 1923 r. stan tych kredytów wynosił 175,929 miljonów mk., a więc kredyty dla przemysłu wzrosły w kwartale ubiegłym dwa i pół raza.

W rzeczywistości kredyty państwowe wzrosły o wiele więcej, gdyż zestawienie powyższe obejmuje tylko kredyty udzielone przemysłowi bezpośrednio.

Pozatem przemysł korzystał z kredytów w instytucjach bankowych, którym przyznano również bardzo znaczne kredyty, wynoszące 148.487 miljonów mk.

Przemysł papierniczy w Polsce.

Stopień uruchomienia w tym przemyśle powiększył się nieznacznie z powodu wznowienia ruchu przez jedną maszynę papierniczą, a mianowicie w Żywieckiej fabryce papieru, która pracuje obecnie na wszystkich trzech swoich maszynach. Specjalnością tej fabryki jest wyrób bibułki.

Pod Sochaczewem w woj. Warszawskiem powstaje nowa niewielka fabryka papieru pakowego z projektowaną miesięczną produkcją 10—12 wagonów papieru.

Import celulozy zagranicznej cokolwiek się zmniejszył w grudniu r. ub. w stosunku do poprzednich miesięcy. Dostawa całkowitej produkcji Czułowskiej fabryki Celulozy w ilości około 50 wagonów miesięcznie, datująca się od kilku ostatnich miesięcy stanowi dodatni objaw dla przemysłu papierniczego. Włocławska Fabryka Celulozy zwiększyła cokolwiek produkcję w ciągu ostatnich miesięcy, gdyż w listopadzie r. ub. wyprodukowała 204 wagony brutto, a w grudniu 188 wagonów brutto.

Produkcja papieru w ciągu ostatnich miesięcy wynosiła po 400 wagonów miesięcznie. Import papieru z zagranicy trwa.

Ceny na szmaty niepomiernie rosną, do czego w znacznej mierze przyczynia się nielegalny wywóz szmat przez Gdańsk, którędy jakoby wywieziono 26 wagonów szmat w ciągu 8 tygodni. Sprawa szmat była przedmiotem narad w Dep. Przemysłowym M. P. i H., nie została jednak jeszcze definitywnie załatwiona.

Cena drzewa świerkowego, stanowiącego surowiec papierniczy, niepomiernie wzrosła w okresie sprawozdawczym.

Wobec spadku marki polskiej wywóz drzewa świerkowego zagranicę głównie do Niemiec i Francji, daje kolosalne zyski producentom leśnym, to też wywozi się surowe drzewo świerkowe, bez oglądania się na rynek wewnętrzny, wobec czego fabrykanci papieru i celulozy zwrócili się do Min. Przemysłu i Handlu o pomoc. Odbyła się w tej sprawie konferencja w Dep. Przemysłu M-stwa z udziałem obu zainteresowanych stron i delegata M-stwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych. W zasadzie papiernicy chcieliby uzyskać zakaz wywozu drzewa świerkowego zagranicę, narazie jednak próbują uzyskać ten surowiec bezpośrednio od producentów leśnych w dostatecznej ilości, po możliwych do przyjęcia cenach, zostawiając akcję o starania uzyskania od Rządu zakazu wywozu na wypadek, gdyby te próby zawiodły.

Produkcja papieru w Polsce.

Przed wojną i po wojnie.

		Stosunek prod. powojen. do przedwojennej
1913 r.	62,000 ton	100 proc.
1919 r.	15,000 „	24 „
1920 r.	20,000 „	32,2 „
1921 r.	31,000 „	50 „
1922 r.	42,000 „	67,7 „

Roczne zapotrzebowanie papieru przez kraj wynosi 113,000 ton (obliczone na podstawie rzeczywistej przedwojennej konsumcji).

Stosunek produkcji obecnej do konsumcji — 37,1 proc.

Stosunek produkcji przedwojennej konsumcji — 54,8 proc. (zarazem stosunek najwyższej zdolności wytwórczej krajowych papierni).

Produkcja celulozy w Polsce,

przed wojną i po wojnie.

		stos. prod. woj. do przedwojen.
1913 r.	27.000	— 100%
1919 „	6.900	— 25,5%
1920	8.400	— 31,1%
1921 „	15.600	— 57,7%
1922 „	17.500	— 64,8%

Różne zapotrzebowanie celulozy przez krajowe papiernie wynosi 42.000. Stosunek produkcji celulozy do konsumcji 41,6%.

W r. 1923 ze względu na zasilenie kraju w celulozę przez Czułowską fabrykę celulozy (6.000 ton rocznie), stosunek podaży celulozy do konsumcji wyniesie 55.7%.

Przemysł naftowy w r. 1922.

Całoroczan produkcja ropy brutto w r. 1922 wyniosła 71,310 cystern. Po odtrąceniu manka i ropy zużytej na opał, ropy czystej osiągnięto w roku ubiegłym 59,009 cystern. W porównaniu z rokiem 1921 z produkcją 70,487 cystern ropy brutto i 58,606 ropy czystej rok ubiegły wykazuje niewielką, bo wynszącą 823 cysterny ropy brutto i 403 cysterny ropy czystej, zwyżkę.

Wobec tego jednak, że od r. 1919 wszystkie lata następne wykazywały stopniowy spadek produkcji, rok 1922 jest rokiem przełomowym.

Przypisać to należy wzmożonemu wierceniu nowych szybów i pogłębianiu szybów produkujących, tak, że w końcu ub. roku dowiercono nową produkcję. Ponieważ w styczniu i lutym nastąpiły nowe dowiercenia, jest więc nadzieja, że jeśli wiercenia postępować będą w tym samym tempie, to można się spodziewać stałego wzrostu produkcji, gdyż wiele szybów jest już na dowierceniu. W styczniu b. r. otrzymano ropy brutto 5,895 cystern, czystej pozostało 4827 cystern (w grudniu roku ubiegłego ropy brutto 5,813 cysterny — czystej 4,696 cystern).

W ciągu roku 1922 przerobiono w polskich rafinerjach 729,470 ton ropy, czyli w porównaniu z r. 1921, w którym przerobiono 647,370 ton, o 82,100 ton więcej.

Zdolność przeróbcza w r. 1913 wynosiła około 100,000 cystern, zoś od tego czasu zwłaszcza od r. 1919 wiele rafinerji znacznie się rozszerzyło.

To też rafinerje, posiadające własne kopalnie nietylko znaczną część swych zysków zużywa ją na nowe wiercenia, względnie na pogłębienie szybów, ale sprowadziły w tym celu kapitały zagraniczne.

Z produkcji rafinerji wysłano na zapotrzebowanie wewnętrzne w r. 1922, 245,140 ton.

Ogólna konsumpcja krajowa powiększyła się w porównaniu z r. 1921 o 27,040 ton. Zwyżka ta nie dotyczy wszystkich produktów w równej mierze. Powiększyło się zużycie nafty w kraju o 19,280 ton, smarów zaś o 15,550 ton, co wskazuje na znaczny rozwój polskiego przemysłu, w szczególności metalowego. Zmniejszyło się natomiast zapotrzebowanie benzyny o 1,077 ton w związku z postawieniem armji na stopie pokojwej, oraz zapotrzebowanie oleju gazowego o 2,580 ton wskutek zwyżki produkcji węgla i polepszenia ruchu kolejowego.

Zagranicę wysłano z rafinerji 354,430 ton.

Eksport zagraniczny w porównaniu z r. 1921 wzrósł 20,750 ton. Głównie wzrósł eksport benzyny, bo o 10,690 t., eksport nafty o 3,300 ton, oleju gazowego o 16,150 ton, parafiny i świec o 9,250 ton. Zmniejszył się eksport smarów o 10,920 ton i eksport półproduktów o 4,640 ton, co można uważać za objaw dodatni.

Eksport w roku 1921 w stosunku do zapotrzebowania wewnętrznego przedstawia się w stosunku 62:38, w r. 1922 jak 59:41.

Wskutek przyłączenia do Polski Górnego Śląska przemysł naftowy może zaspakajać znaczną część zapotrzebowania materjałów technicznych, w szczególności rur, w kraju. W ciągu roku 1922 rafinerje nasze znacznie rozszerzyły swoje własne organizacje sprzedaży zagranicą.

Produkcja gazów ziemnych w r. 1922 z 716 czynnych szybów wyniosła 402,497,584 mtr.^{3}, czyli średnio 768,32 mtr.^{3}, na minutę.

W porównaniu z r. 1921 produkcja gazów ziemnych zwiększyła się nieznacznie, bo tylko o 2,198,840 mtr.^{3}, czyli o 1/2 proc.

Produkcja wosku ziemnego w r. 1922 wyniosła 4,229 ctn. m., co w porównaniu z roku 1921 stanowi zwiększenie wydobycia o 1,697 ctn. m., czyli o 65 proc. Cała ta produkcja pochodzi z 5 kopalń czynnych w Borysławiu i Truskawcu. Kopalnie bowiem w okręgu Stanisławowskim nie są czynne z powodu braku kapitału obrotowego. Przemysł wydobywania wosku ziemnego zatrudniał z początkiem r. 1922 547 robotników, z końcem zaś tegoż roku 735 robotników.

Z wydobytej ilości wosku w r. 1922 w kraju na wyrób cerezyny zużyto 227 ctn. m., a wyeksportowano 4,000 ctn. m., z czego do Niemiec 3,050 ctn. m., do Austrji 800 ctn. m. i do Czech 306 ctn. m. W porównaniu z r. 1921 eksport wzrósł o 2,056 ctn. b., czyli przeszło o 100 proc.

Z Rady Handlow - Przemysłowej.

Na 9-tem posiedzeniu Rady Handlowo - Przemysłowej przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu, pod przewodnictwem P. Ministra S. Ossowskiego, P. Minister powitał szereg nowomianowanych członków Rady, w tej liczbie przedstawicieli przemysłu górnośląskiego, którzy po raz pierwszy wizęli udział w pracach Rady. Zabierający głos w toku dyskusji mówcy stali naogół na tem stanowisku,, że rozpoczęcie opracowywania nowej taryfy celnej byłoby rzeczą przedwczesną ze względu na nieuregulowane stosunki walutowe, że natomiast najzupełniej aktualną jest sprawa przeprowadzenia w najniezbędniejszym zakresie rewizji obecnie obowiązującej taryfy celnej.

W sprawie ceł wywozowych sfery gospodarcze, uznając za rzecz słuszną zasadnicze dążenie do regulowania wywozu zwłaszcza surowców przemysłowych, z pomocą ceł, sądzą, że narazie nie należałoby jednak się wyrzekać w pewnych wypadkach systemu reglamentacji oraz opłat wywozowych dla artykułów produkcji rolniczej, w razie zwalniania od zakazów wywozu pewnych kontyngentów tych artykułów. Następnie dokonano wyboru trzech delegatów z ramienia wielkiego przemysłu do Rady Towaroznawczej przy Ministerstwie Skarbu. Jako delegaci zostali desygnowani pp.: dr. Biederman, prof. S. J. Okolski i prof. E. Trepka. P. Dyrektor Chrzanowski szczegółowo zobrazował dotychczasowe prace Departamentu Marynarki Handlowej Ministerstwa Przemysłu i Handlu, przyczem referat powyższy wywołał ożywioną wymianę myśli

KRONIKA KRAJOWA
HANDEL

Udział Polski w Kijowskich Targach Kontraktowych.

W czasie od 15 lutego do 1 kwietnia 1923 r. miały miejsce Kijowskie Targi Kontraktowe. Reprezentant III Targu Poznańskiego, p. Inżynier Lipski z Poznania, wróciwszy w tych dniach z Kijowa, podaje następujące szczegóły, dotyczące udziału firm zagranicznych w Targach Kijowskich.

Na pierwsze miejsce wśród nich wysunęły się firmy polskie, które reprezentowane były przez: 1) H. Cegielski Tow. Akc. w Poznaniu, narzędzia rolnicze, 2) Pomorska Fabryka Maszyn Tow. Akc. dawn. A. Ventzki w Grudziądzu, narzędzia rolnicze, 3) Centralne Biuro sprzedaży rur żelaznych wodociągowych i kanalizacyjnych 9 fabryk polskich, 4) Lepfisz i C-o, fabryka maszyn i przyrządów młynarskich, 5) B. Neumark, Dom Handlowo - Przemysłowy w Warszawie, narzędzia rolnicze, 6) J. Zenftman, Biuro Techniczne w Warszawie, artykuły techniczne, 7) Z. Łurję, Dom Handlowy w Warszawie, rury, klingeryt, azbest, szpagat, liny, 8) S. Kohn w Warszawie, instalacja wodociągowa i parowa, metale lekkopławne, 9) Technomet, Biuro Techniczne w Warszawie, manometry, części do obrabiarek, kosy, 10) „Cyrkon“ Sp. Akc. w Warszawie, żarówki i lampy elektryczne, 11) „Stanrey“ Sp. Akc., przemysł elektrotechniczny w Warszawie, instalacja elektr., 12) Wurceldorf w Warszawie, optyczne i chirurgiczne instrumenty, 13) Tow. Akc. Chemicznych i Aptekarskich artykułów dawn. „Henryk Welt“, aptek. i chem. artyk., środki opatrunkowe, 14) S. Gutgiser w Warszawie, optyczne i chirurgiczne instrumenty, 15) „Energja“ Biuro Techniczne w Warszawie, techniczne wyroby gumowe, wodomierze, klingeryt, 16) Gercek, Hurtownia w Warszawie, medykamenty, 17) Przemysł Chemiczny w Polsce Sp. Akc. w Zgierzu, barwniki anilinowe, artykuły chemiczne, środki lecznicze „Neosalutan“, 18) M. Ridel, Łódź, barwniki anilinowe, 19) Czyż Bracia, Dom Handlowo - Komisowy, artykuły chemiczne, 20) Związek 3 łódzkich i 4 białostockich fabryk przemysłu włókienniczego (towary sukienne, wełniane, chustki, kołdry, kapelusze), w skład którego weszły: a) Leonhart ,Woelker i Gierbardt Tow. Akc. w Łodzi, materjały wełniane na ubrania i palta, b) Karol Eisert Sp. Akc. w Łodzi, towary wełniane, c) B. Wache w Łodzi, towary wełniane i chustki, d) Nowik C. i S-wie, Białystok, kapelusze i czapki, e) Treling i S-wie, Białystok, koce i sukno, f) D. Gubiński, Białystok, sukna, kołdry, pledy, 21) Gehrke i S-ka w Częstochowie, fabryka obić papierowych, tapety, 22) S. Bachner, Śląsk Cieszyński - Bielsko, zegarki, 23) Kapłan, skład zegarmistrzowski, zegarki, 24) Szapiro i C-o, zegarki, 25) Chomicz Bracia w Warszawie, skład nasion nasiona ogrodnicze, warzywne i pastewne, 26) C. Ulrich, zakłady ogrodnicze w Warszawie, nasiona i narzędzia ogrodnicze, 27) Wagner Warszawa, pasy zapędowe i skórzane, 28) „Perkun“ Sp. Akc. w Warszawie, motory spalinowe, — i inne mniejsze firmy reprezentowane przez domy handlowe warszawskie.

Pozatem brały udział w Targach zagraniczne firmy: niemieckie — 24, wystawiając automobile, stal, szyny kopalniane, przyrządy elektryczne, żarówki, literaturę techniczną, wyroby trykotowe, terakotę, instrumenta kowalskie, ślusarskie, okucia metalowe, gwoździe, drut, medykamenty, farby, transmisje, młockarnie, narzędzia rolnicze, artykuły i instr. dentystyczne, urządzenia laboratoryjne; austrjackie — 16 firm, reprezentujące wszelkiego rodzaju fabryki narzędzi rolniczych, traktorów, obrabiarek, heblarek, naczyń emaljowanych, przyborów laboratoryjnych, mikroskopów, instalacji elektr., żarówek, aparatów fotograficznych, diamentów do szkła i inne; szwedzkie — 3 firmy, prowadzące pilniki, piły, narzędzia ślusarskie, części zapasowe do maszyn cukrowniczych, pasy zapędowe, obrabiarki do drzewa, motory spalinowe i maszyny parowe, materjały opakunkowe i środki opatrunkowe; francuskie — 2 firmy, reprezentujące traktory, automobile, medykamenty, perfumy i olejki eteryczne; amerykańskie — 2 firmy, wystawiające maszyny do pisania, papier do kopjowania, cyrkle i instrumenty miernicze; wreszcie 1 firma holenderska, prowadząca lampy elektryczne.

Jak z powyższego wynika, nie brały wcale udziału w Targach Kijowskich: Rumunja, Czechosłowacja, Węgry, Anglja i inne państwa.

Firmy zagraniczne, biorące udział w Kontraktowych Targach Kijowskich, nie zawarły — poza bardzo małemi wyjątkami — żadnych tranzakcji handlowych.

Wywóz do Stanów Zjednoczonych.

Ministerstwo Poczt i Telegrafów ogłosiło, że według nowych przepisów celnych, obowiązujących w Stanach Zjednoczonych Ameryki, wszelkie towary wwożone muszą być zaopatrzone w nazwę kraju pochodzenia w języku angielskim. Pochodzące z Polski towary muszą zatem być znaczone **„Made in Poland“**, zaś wyroby drukarskie **„Printed in Poland“**. W razie braku tego oznaczenia nakładane są w Ameryce kary celne w wysokości 10 proc. od wartości. Ponadto niektóre towary (np. wyroby stalowe, przyrządy dla celów naukowych, zegary, tarcze zegarowe) muszą prócz stempla kraju pochodzenia wskazywać firmę wytwórcy, gdyż w przeciwnym razie wykluczone są od wwozu i podlegają zwrotowi. Nadawcy paczek do Stanów Zjednoczonych Ameryki, winni we właściwym interesie zapoznać się z bliższemi warunkami nowych przepisów celnych przez zasięgnięcie informacji u adresatów, w izbach handlowo - przemysłowych i t. p.

Ceny wyrobów walcowanych.

Wskutek podniesienia taryfy kolejowej od dn. 15 kwietnia r. b. o 100 proc., Związek polskich hut żelaznych zmienił ceny zasadnicze, obowiązujące od dn. 3-go marca r. b. na następujące: 1) żelazo handlowe 2,500 mk. przy zamówieniach od 50 ton, przy zamówieniach mniejszych cena wyższa o 2 proc.; 2) bednarka: zimno walcowana 4,900 mk.; gorąco walcowana 2,840 mk.; 3) drut 3,230 mk.; 4) blachy 3,330 mk.; 5) żelazo uniwersalne 3,330 mk — wszystkie ceny za kilogram loco huta wysyłająca przy zamówieniach pełnowagonowych.

Do powyższych cen zasadniczych doliczane są dopłaty, obowiązujące w dniu wysyłki.

Powyższe ceny zasadnicze obowiązują od dn. 15 kwietnia r. b. aż do odwołania. Ceny podane w okólniku z dn. 2 marca r. b. nie obowiązują od dn. 15 kwietnia r. b.

Kronika Rozporządzeń.

Zmiany w opodatkowaniu drożdży.

W Nr. 83 „Monitora Polskiego" z r. 1923 opublikowano Rozporządzenie Rady Ministrów, mocą którego opłatę akcyzową od drożdży prasowanych podnosi się z kwoty 240 na 3,000 marek od 1 kg. wagi. Rozporządzenie obowiązuje na całym abszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Ulgi celne dla G. Śląska.

Na podstawie uchwały Sejmu z dn. 1 sierpnia r. 1919 i uchwały Rady Ministrów z dn. 26 maja r. 1919, Ministrowie Skarbu oraz Przemysłu i Handlu wydali rozprządzenie w sprawie ulg celnych dla polskiej części Górnego Śląska. Według rozporządzenia tego termin zwolnienia o dcła, upływający dla niektórych towarów do 14 b. m. przedłużono do 30 czerwca r. b. Termin upoważnienia, dotyczącego zwolnienia od cła towarów, wymienionych w par. 5 rozporządzenia z dnia 2 stycznia r. 1923 — z wyjątkiem piwa, przedłużono do dn. 31 lipca r. b. Termin upoważnienia w sprawie czasowego zwlnienia od cła artykułów lekarskich na potrzeby górnośląskiej części województwa śląskiego przedłużono do dn. 30 czerwca r. b.

Wyroby tytuniowe.

W Nr. 38 „Dz. Ustaw Rz. P." z r. 1923 opublikowano rozporządzenie Ministra Skarbu, na mocy którego przewidziane w par. 16 rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 29 października 1922 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 100, poz. 916) ujednostajnienie sposobu produkcji papierosów i tytuniów krajanych tak w fabrykach rządowych, jak i prywatnych, odracza się z terminu 1-go kwietnia 1923 r. na czas późniejszy, który ustanowi się osobnem rozporządzeniem Ministra Skarbu. Przy zgłaszaniu wyrobów tytoniowych celem uzyskania koncesji na dalszą fabrykację po myśli rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 19 lutego 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 23 poz. 142) obowiązani są prywatni fabrykanci podać dokładnie wagę tytuniu w papierosach dla każdego wyrabianego gatunku, tudzież wymiary tychże papierosów (długość i grubość z osobnem uwzględnieniem ustnika). Waga tytuniu i rozmiary papierosów obowiązują fabrykanta przy dalszej jego produkcji, przyczem od ustalonej wagi mieszanki tytuniowej w papierosach dopuszczone jest odstępstwo w maksymalnej wysokości 12 proc in plus, lub in minus.

Podwyższenie akcyzy od zapałek.

W Nr. 36 „Dz. Ustaw Rz. P." z r. 1923 opublikowano rozporządzenie Rady Ministrów, na mocy którego podatek od zapałek podwyższa się na 80 mk. pol. od pudełka, zawierającego nie więcej, jak 60 zapałek bez względu na rodzaj zapałek. Zapałki wszelkiego rodzaju, zaopatrzone masą zapalną na obu kńcach i wogóle zapałki, posiadające więcej niż jedno zapalenie, podlegają podatkowi powyższemu w takiej wielokrotności, ile jest możliwych zapaleń. Dalsze paragrafy rozporządzenia dotyczą opasek podatkowych (banderol) i zgłoszeniu dodatkowemu opodatkowaniu zapasów zapałek. Rozporządzenie obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej.

Patenty na wynalazki, świadectwa ochronne na wzory rysunkowe, modele i znaki towarowe.

W numerze „Dziennik Ustaw R. P." (Nr. 36) ogłoszono rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, na mocy którego termin do składania podań o patenty na wynalazki, o ochronę wzorów rysunkowych i modeli tudzież o ochronę znaków towarowych, zgłaszanych do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej, przedłużonej ostatnio rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 28 grudnia 1922 r. (Dz. U. R. P. z 1923 r. Nr. 1, poz. 4) dla obszaru b. zaboru rosyjskiego do dnia 31 marca 1923 r., przedłuża się dla tegoż obszaru do dnia trzydziestego czerwca tysiąc dziewięćset dwudziestego trzeciego roku.

Sprawy wywozowe.

Główny Urząd Przywozu i Wywozu przesłał do zatwierdzenia Komitetowi Ekonomicznemu Ministró wprojekt wywozu prosa, gryki, grochu, fasoli, warzyw, ziemniaków, drobiu. Wszystkie te artykuły wolno będzie wywozić bez ograniczenia ilości, z pobraniem opłaty wywozowej. Wysokość opłat wywozowych określa się: dla prosa na 5 proc. od ceny wewnętrznej, dla gryki na 15 proc., dla grochu na 20 proc., dla fasoli 10 proc., dla drobiu bitego 10 proc. od ceny wewnętrznej. Opłaty wywozowe uiszczane będą w markach polskich. Wysokość opłat może być zmieniana co miesiąc drogą rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Min. Przemysłu i Handlu oraz z Min. Rolnictwa i Dóbr. Państwowych. Pozatem Gł. Urząd Przywozu i wywozu projektuje wywóz jęczmienia, który będzie wywożony wzamian za sprowadzenie nawozów sztucznych. Tylko te firmy mogą otrzymać zezwolenie, które przedstawią gwarancję, że sprowadzą nawozy sztuczne.

Giełda pieniężna w Warszawie.

Rada giełdy pieniężnej w Warszawie ogłosiła, że w piątek dn. 20 kwietnia, a w następnych tygodniach w każdą środę, aż do odwołania, giełda pieniężna w Warszawie nie będzie czynna. Celem rozporządzenia jest danie możności instytucjom kredytowym jaknajsprawniejszego rozwikłania licznych w obecnym czasie tranzakcji. Zawieszenie w środy czynności giełdowych dotyczyć będzie wyłącznie obrotów papierami wartościowemi (akcjami i papierami procentowemi), natomiast tranzakcje walutami obcemi i dewizami odbywać się będą, jak dotychczas, we wszystkie dni powszednie, ze środą włącznie, wraz z ogłaszaniem ceduły urzędowej.

Oszczędności w złotych.

Od dn. 1 maja 1923 r. P. K. O. wprowadza definitywnie przyjmowanie oszczędności w złotych polskich.

II wszechpolska wystawa drobiu.

Centralny Komitet do spraw hodowli drobiu w Polsce powołuje specjalny komitet wystawowy, mający na celu zorganizowanie II-ej wszechpolskiej wystawy drobiu, gałębi i królików w Poznaniu.

KRONIKA ZAGRANICZNA

Rozwój amerykańskich kolei podziemnych.

Jak wykazuje statystyka ruchu pasażerskiego na kolejach podziemnych w mieście New Yorku, jedna tylko kompanja (Interborough Rapid Transit C-o) przewiozła w r. 1922 1,001,730,481 osób, czyli około 60 proc. ludności całej kuli ziemskiej.

Budowa kolei podziemnej w Tokio.

W ostatnich dniach podpisana została umowa pomiędzy przedstawicielami miasta Tokio a firmą The Foundation C-o w New Yorku, celem budowy kolei podziemnej w stolicy Japonji. Miasto to, liczące z górą 3 miljony mieszkańców, pomimo bardzo natężonego ruchu ulicznego, dotychczas linji podziemnych nie posiada. Koszt budowy obliczony został przez firmę nowojorską na 15 miljonów dolarów. Jednocześnie rozpoczęło się silne współzawodnictwo pomiędzy bankierami nowojorskimi i londyńskimi o udział w finansowaniu tej potężnej tranzakcji.

Umowa RSFSR z komuną amerykańską „Kalifornja".

Rada Komisarzy Ludowych zatwierdziła umowę, zawartą przez rząd RSFSR z amerykańskiem stowarzyszeniem robotników rolnych, zwanem „Komuna Kalifornja", Rząd oddaje do rozporządzenia Komuny na 24 lata 1.000 dziesięcin ziemi w okręgu Salskim. obwodu Dońskiego w pobliżu stacji Celina, dla zorganizowania przedsiębiorstw rolnych. Komuna zobowiązuje się do racjonalnej eksploatacji rolnej całego przekazanego jej obszaru, z zachowaniem jego podstawowych właściwości wytwórczych. Komuna obowiązana jest uprawić w roku 1923 nie mniej 50% ziemi zdatnej pod posiew, t. j. zorać, zasieć, użyźnić, w roku zaś następnym winien być uprawiony cały abszar, potrzebny pod zasiew.

Za eksploatację tego obszaru „Komuna Kalifornja" wpłaca rządowi rocznie 5% urodzaju brutto. Pierwsza wpłata następuje po 3-ich zbiorach. „Komuna Kalifornja" zobowiązuje się po upływie terminu umowy przekazać rządowi bezpłatnie, w całkowitym porządku, z całym żywym i martwym inwentarzem, całe gospodarstwo, rząd zaś zwróci nieamortyzowaną wartość urządzeń melioracyjnych i budynków wzniesionych przez „Komunę Kalifornję".

Koncesja komunistów włoskich.

Włoskie kooperatywy komunistyczne wydzierżawiły od rządu sowieckiego 25.000 dziesięcin ziemi w okręgu Salskim b. obwodu Wojska Dońskiego, tuż obok koncesji Kruppa, i mają tam zorganizować gospodarstwo rolne. Koncesja ta ma być powiększona do 200.000 diesięcin. Osiąść mają na niej między innymi działacze komunistyczni, pobyt których we Włoszech jest narazie utrudniony.

Przemysł spirytusowy i gorzelniczy.

Gorzelni w bieżącej kampanji uruchomiono 850 zamiast projektowanych 1.420 i projektowana produkcja 1.200.000 hl. 100° spirytusu spadła do 800.000 hl. 100° spirytusu.

Na zmniejszenie się produkcji spirytusu wpłynęła ustalona przez Naczelną Organizację Spirytusu, która podobno nie kalkuluje się producentom rolnym

Zaznaczyć należy, że wobec tego Naczelna Rada Spirytusowa. która w memorjale swym z października r. ub. prosiła Rząd o zarządzenie prohibicyjne w stosunku do gorzelni melasowych, w grudniu zmieniła swe stanowisko i na bieżącą kampanję popiera gorzelnictwo melasowe.

Eksport przetworów naftowych w Rosji.

Według urzędowych zestawień rosyjskich eksport przetworów ropnych z Rosji Sowieckiej wynosił w r. 1922 ogółem 11.455.000 pudów, w tem: 4.815.000 pudów nafty, 2.875.000 pudów benzyny, 3.099.000 pudów smarów, 588.000 pudów nafty opałowej i t. p.

Z ogólnej ilości eksportu przypada na Anglję 55,7%(na Niemcy 23,8%, na Persję 8%, na Francję 6%, Turcję 4%, Węgry 2%, oraz 0,5% na Belgję i Łotwę.

Wartość eksportu (oprócz ilości wywiezionych do Persji) oblicza się na 15,1 miljn. rb. zł. Na rok 1923 planowany był eksport w wysikości 22 miljn. rb. zł., jednak wywóz na zachód napotyka na trudności z powodu blokady ogłoszonej przeciw nafcie rosyjskiej przez Shell i Standard Oil Konzern. Rząd sowiecki pracuje podobno obecnie nad uregulowaniem eksportu przetworów ropnych, który ma być skoncentrowany wyłącznie w rękach Państwowego Syndykatu Naftowego. Syndykat ma otworzyć swe główne przedstawicielstwa w Berlinie i Konstantynopolu oraz filje przedstawicielstw w 13 miastach zachodnich europejskich i składy w Bułgarji, Persji, Egipcie i Turcji.

Z tego źródła donoszą dalej, że specjalna Delegacja Zarządu Naftowego w Rosji wysłana została zagranicę, celem zakupu urządzeń do fabryk w Rosji na sumę około 4 miljn. rb. zł. Zakupy mają być poczynione w Anglji i Niemczech.

Grupa niemieckich, angielskich i holenderskich firm zaofiarowała delegacji krótkoterminowy kredyt w wysokości 30 miljn. rb. zł. na dalsze zakupy. Delegacja rosyjska zażądała jednak kredytu długoterminowego. Pertraktacje w tej sprawie toczą się jeszcze.

Dostawy rosyjskie dla Kruppa.

Ukraińskie Biuro eksportowe załadować miało w Nikołajewie na statku „Johnstown" 2000 ton rudy żelaznej i 1436 ton makuchów dla firmy Krupp.

Wywóz rosyjski.

W pierwszych ośmiu miesiącach (1 stycznia — 31 sierpnia) 1922 r. zestawiony z odnośnym czasem 1921 r. obejmował wg. urzędowej statystyki rosyjskiej następujące

kraje (wszystko w 1000 pudów wzgl. rubli przedwojen. — por. Biuletyn tygodniowy Nr. 8 str. 24):

	Ilość	wart.	Il.	wart.
W. Brytanja	7949	11561	662	730
Holandja	724	318	—	—
Niemcy	3154	6193	169	365
Finlandja	5255	3335	—	—
Estonja	2181	4926	79	382
Łotwa	4519	7016	2578	1869
Polska	580	1618	—	—
Turcja	2258	9223	292	527
Persja	180	1022	55	64
Inne kraje	1944	1281	71	483
Razem	28744	46493	3906	4420

Cały prawie wywóz Rosji sowieckiej stanowią surowce i półfabrykaty: 1922 — 28291 tys. pud. wartości 42377 tys. rb., 1921 — 3556 tys. pud. wartości 3481 tys. rb., w czem główne miejsce zajmują (1922 r.): produkty leśne 18722 tys. pud. wart. 7007 tys. rb., len 7875 tys. pud. wart. 3483 tys. rb., konopie 1058 tys. pud. wart. 5530 tys. rb., skóry i futra 302 tys. pud. wartości 1879 tys. rb., smary 320 tys. pud. wart. 6567 tys. rb., smoła 2368 tys. pud. wart. 8287 tys. rb. i łom metalowy 1553 tys. wartości 3512 tys. rb.

„Deutscher Automobil-Händler-Verband E. V.“ w Berlinie uchwalił na walnem zgromadzeniu członków bojkot samochodów pochodzących z fabryk francuskich i belgijskich. Członkowie Związku zobowiązali się nie kupować ani jednego takiego samochodu. Bojkot ogłoszony zstał zwłaszcza firmie „Mathis i Citroen“ w Alzacji.

Mathis jest podobno niemcom, uważanym za renegata. Firma posiada swoje składy w Paryżu i w Alzacji, została utworzona tylko filja, jakoby celem wykorzystania przepisów Traktatu Pokojowego pozwalających na wolny import wyrobów alzackich do Niemiec.

—

Niemiecka prasa donosi o przystąpieniu Jugosławji do t. zw. Cuntze - Bemelmans - Abkommen (umowa zawarta dn. 2 czerwca 1922 r. między Rządem niemieckim a komisją Reparacyjną w sprawie dostaw reparacyjnych).

Rząd jugosłowiański zdecydował się przystąpić do wyżej wspomnianej umowy, gdyż chce korzystać w przyszłości w większych, niż dotychczas rezmiarach, ze świadczeń rzeczowych Niemiec. Z pośród wszystkich państw uprawnionych do świadczeń rzeczowych Jugosławja starała się dotychczas w największych rozmiarach pokrywać swoje pretensje za pomocą tych właśnie dostaw. Z ogólnej sumy 159 milj. mk. zł. dokonanych i na konto reparacyjne zapisanych świadczeń rzeczowych, przypadło na samą Serbję ca 78 milj. mk. zł. Udział Serbji w świadczeniach rzeczowych jest również w roku bieżącym bardzo znaczny.

Szwecja. Import w r. 1922 wyniósł 1164 milj. kor., eksport zaś 1152 milj. kor. Saldo bierne bilansu z r. 1921 zmniejszyło się z 169 miljonów na 12 miljonów koron.

Danja. Wskaźnik kosztów utrzymania wynosił w styczniu r. b. 198, natomiast zaś w płowie r. ub. — 199 (lipiec 1914 r. = 100).

Rozmiary handlu zagranicznego Danji ilustrują liczby następujące: (w milj. koron).

	Przywóz	Wywóz	Przewyżka przywozu
1919	2394	740	1654
1920	2943	1591	1352
1921	1544	1383	161
1922	1448	1173	252

St. Zjednoczone. Wywóz nafty wynosił w milj. galonach: w r. 1922 — 2416 (wartości 363 milj. dol.), w r. zaś 1921 — 2501 (312 milj. dol.).

—

Konsumcja bawełny wyniosła w ostatnich latach: w r. 1921/22 — 5,9 mil. bali, w r. 1920/21 — 4,9 i w 1919/20 — 6,4.

—

Depozyty w bankach wynosiły w r. 1922 40567 milj. dol., 1921 — 30044, 1920 — 41,099 i w 1919 r. — 37122 mil. dol.

Międzynarodowa wystawa jedwabiu w Nowym-Jorku.

Jak wiadomo, Stany Zjednoczone są największym na świecie konsumentem jedwabiu. Ogólny import jedwabiu surowego do Stanów Zjedn. wyniósł w r. 1921 około 270 miljonów dolarów, nie licząc importu artykułów gotowych. Przemysł jedwabniczy stanowi wobec tego jedną z najważniejszych gałęzi amerykańskiego życia gospodaczego, przerabia on bowiem niemal całą powyższą ilość surowca na cele konsumpcji krajowej. Nic w tem dziwnego, jeżeli się zważy, że w żadnym kraju jedwab nie jest tak zdemokratyzowany, jak właśnie w Stanach Zjednoczonych. Jedwabna bielizna nietylko damska, ale i męska, jedwabne pończochy i skarpetki, jedwabne suknie, wstążki i krawaty nie są tu artykułem zbytku, lecz przedmiotem codziennej potrzeby wszystkich niemal klas społecznych, nie wyłączając robotników, którzy zwłaszcza od chwili wojennego podwyższenia zarobków zagustowali w noszeniu jedwabnych koszul i krawatów.

Wobec takiej popularności jedwabiu i takiego znaczenia przemysłu jedwabniczego w St. Zj., Stowarzyszenie Kupców Jedwabniczych w Ameryce zorganizowałło instytucję Międzynarodowych Wystaw Jedwabiu z siedzibą w New Yorku. Pierwsza wystawa odbyła się w r. 1921 i cieszyła się wielkiem powodzeniem, obecnie zaś jest New York świadkiem drugiej takiej wytawy, której blask i sukces przeszedł tym razem wszelkie oczekiwania.

Wartość ogólna eksponatów na jednem tylko piętrze Grand Central Palace, na którem mieszczą się większe firmy amerykańskie, oceniona została na 5,000,000 dolarów, a eksponaty jednej tylko firmy Cheney Brothers oszacowano na 250,000 dolarów. Przepychu dekoracji i wystawionych materji nie da się wprost opisać. Jest to jedna przepiękna symfonja barw i jedno wielkie arcydzieło sztuki dekoratorskiej i dobrego smaku.

Dla przykładu niech mi będzie wolno przytoczyć w paru słowach opis ciekawszych eksponatów i środków reklamy. Firma Cheney zbudowała wspaniałą galerję pysznych brokatów, jakie chyba tylko w bajkach oglądać można, a wśród nich króluje, spowity w jedwabną szatę, marmurowy posąg „Jedwabnej Magnificencji". Inna firma, fabrykująca tkaniny tureckie, stworzyła pełne wyrazu wnętrze mahometańskiego meczetu: ściany pokryte złotą oryginalną mozajką, przez okna widać wieżyczki minaretów na tle ciemnego nieba, usianego gwiazdami; na podłodze porozrzucane pyszne jedwabne poduszki; z galeryjki muzeina spływa bogatą falą cudna turecka draperja. Firma Wechsler, Barber and Co. przedstawiła oczom publiczności mroczną perspektywę tajemniczej sali, obitej jedwabiem, gdzie w głębi, na oświetlonym tronie siedzi „Bogini Jedwabiu" w królewskiej jedwabnej sukni z trenem spływającym przez całą długość sali i z wdziękiem przyjmuje składane jej hołdy; złudzenie jest przytem tak wielkie, że mało kto podejrzewa w niej mechanicznego manekina. Cały szereg innych firm, zakontraktowawszy uprzednio szereg najpiękniejszych „gwiazd" filmowych i scenicznych, urządza pokazy mód, połączone z konkursami piękności, odbywają się korowody pięknych manekinów w ekscentrycznych jedwabnych sukniach, negliżach, kostjumach kąpielowych. Bez przerwy gra doskonała orkiestra symfoniczna, teatry marjonetek wywołują wybuchy wesołości. Ogólną uwagę zwraca na siebie jedna ze znanych artystek filmowych, eksponująca pończochy firmy Van Raalte. Pończochy te, zrobione z najmocniejszego i najdelikatniejszego jedwabiu, ważą 2% normalnych jedwabnych pończoch i jedna para ich kosztuje 500 dolarów (25 miljonów Mkp.).

Dziennie zwiedza wystawę 10 do 15 tysięcy osób. W dniu otwarcia wystawa gościła w swych murach 1,700 członków Stowarzyszenia Kupców Detalistów Włókienniczych, odbywających jednocześnie swój zjazd. Podczas otwarcia przemawiał m. in. senator St. Zj. Dr. Royal S. Copeland (który bawił niedawno z misją sanitarną w Polsce i znany jest ze swych wielkich dla naszego kraju sympatji), podnosząc wielką zdrowotność jedwabnej odzieży oraz jej psychiczny wpływ na człowieka, wyrażający się w lepszem mniemaniu o sobie i zadowoleniu, co bezwątpienia korzystnie wpływa na zdrowie i, jak statystyka wykazuje, na długość życia.

Z okazji wystawy przybył do New Yorku liczny zastęp kupców i przemysłowców japońskich i chińskich. Ci ostatni przywieźli w przezencie dla przeydenta Hardinga 10 wachlarzy jedwabnych cudnej ręcznej roboty, z prośbą, aby nie były złożone w muzeum, lecz służyły na użytek.

Z drugiej strony, Amerykańska Misja Jedwabnicza udaje się po zamknięciu wystawy w dłuższą podróż do Chin i Japonji, przez Kalifornję, celem zbadania tamtejszych warunków produkcji materjałów surowych, potrzebnych dla amerykańskiego przemysłu jedwabniczego.

Jednocześnie inna grupa amerykańskich fabrykantów jedwabiu wyruszyła do niedawno odkrytego grobu faraona Tut-ankh-Amena po egipskie motywy, celem użycia ich do swych nowych kreacji. Przepowiadają, że w najbliższym czasie motywy egipskie wywrą wielki wpływ na modę.

New York, w lutym 1923 r.

Adam Gostomski.

Przegląd Czasopism.

„Gazeta Poznańska”

Dziennik informacyjny dla handlu, przemysłu i rzemiosła.
Bogaty dział gospodarczy.

Wydawnictwo Tow. Akc. Drukarni Mieszczańskiej w Poznaniu, Nowa 5.

„PRACA” najstarszy, ilustrowany tygodnik powieściowy.

PRZYJACIEL SZKOŁY dwutygodnik Nauczycielstwa Polskiego wychodzi 5 i 20 każdego miesiąca POZNAŃ ul. Różana 4a.
Jedyne czasopismo pedagogiczne, poświęcone sprawom szkolnictwa powszechnego, wychodzące na ziemiach zachodnich Polski. **Najtańsze** wśród wszystkich pism nauczycielskich. Rozpowszechnione na całym obszarze Rzeczypospolitej. „Przyjaciel Szkoły” poleca swój **dział ogłoszeń** Szan. Firmom, ktćry pragną zareklamować się szczególnie wśród ludnośei wiejskiej i malomiejskiej. **Ceny** za ogłoszenia i załączenie prospektów, cenników i druków bardzo **przystępne**

7000 Prenumeratorów 36 Lat istnienia.

„PRZEWODNIK KÓŁEK ROLNICZYCH”

z dodatkami: „PRZEWODNIK OGRODNICZY“, „PRZEWODNIK GOSPODYŃ” „PRZEWODNIK PSZCZELARSKI”

Tygodnik rolniczy, poświęcony podniesieniu gospodarstwa wiejskiego, a zarazem organ MAŁOPOLSKIEGO TOWARZYSTWA ROLNICZEGO, zawiera artykuły wybitnych znawców w dziedzinie nowoczesnego rolnictwa i postępowego gospodarstwa, wiadomości bieżące, sprawozdania z rynków zbożowych i targów, notowania giełdowe, oraz dział ogłoszeń. Prenumerata kwartalna z dodatkami 2000 mp. **Adres Redakcji i Administracji:** Kraków—pl. Szczepański, 8, II p. Telefon 3-27.

Jedynem w Polsce od XV lat wychodzącem poważnem czasopismem fachowem poświęconem dostawnictwu jest

„TYGODNIK DOSTAW”

we Lwowie, ul. Potockiego 26. Tel. 259.

ogłasza autentyczne rozpisania ofert na dostawy i roboty rządowe, powiatowe i komunalne, informuje o wynikach ofert, wskazuje zapotrzebowania prywatne, źródła wytwórcze i t. p.

Bogaty dział inseratowy! Znaczny nakład. Liczne uznania Władz oraz Inserentów. Okazowe numery bezpłatnie.

MECHANIK

Najbardziej rozpowszechnione popularne pismo techniczne wychodzi 1 go i 15 go każdego miesiąca i prowadzi działy następujące:
Dział Naukowy. Dział Obróbki Metali i Drzewa. Dział Kotłów i Motorów. Dział Kolejowy. Dział Maszyn i Narzędzi Rolniczych. Dział Elektromechaniczny.
MECHANIK wychodzi od 1920 roku i korzysta z współpracownictwa sił naukowych i technicznych.
Redakcja i Administracja mieści się w Warszawie, przy ul. **Marszałkowskiej 46, tel 1-47.**
Prenumeratę przesyłać można za pośrednictwem Pocztowej Kasy Oszczędności oraz większych księgarni w kraju i za pośrednictwem polskich placówek konsularnych zagranicą. Konto P.K.O. 5630.

PRZYRODA i TECHNIKA

wychodzi w 10 zeszytach rocznie.

Jedyne w kraju popularne naukowe czasopismo, poświęcone zagadnieniom przyrodniczym i zastosowaniu ich w życiu gospodarczem i przemysłowem. Zamieszcza artykuły wybitnych sił fachowych.
Obecna prenumerata roczna 40.000 mk., półroczna 20,000 mk.

Adres redakcji: **Lwów, Politechnika, Instytut Zoologiczny Nabielaka 22, prof. B. Fuliński.**

Adres Administracji: **Lwów, Czarnieckiego 12. Książnica Polska.**

Wychodzi 52 lata

Gazeta Kielecka

pismo społeczno-polityczne

ORGAN WOJEWÓDZTWA KIELECKIEGO

Wydawnictwo perjodyczne

pragnie przyjąć dla lepszego wykorzystania swego biura zastępstwo, inkasso, **Korespondencyjne załatwienie spraw,** zapewniając najskrupulatniejsze wykonanie zleceń.
Oferty tylko od poważnych firm pod adr.

„Wydawnictwo”,
Poznań, ul. Różana 4-a.

№ 8

Adres Redakcji i Administracji: Koszykowa 7, tel. 250-85.
Redaktor przyjmuje w poniedziałki, środy i piątki od godz. 5—6 po południu.

Listy zastawne.

Sprawa listów zastawnych (przedwojennych), właściwie zaś wierzytelności hipotecznych, co pewien czas wraca na porządek dzienny niewyczerpanych polemik, sporów i komentarzy. Przyczyna zasadnicza jest wciąż ta sama: krańcowe niezadowolenie wierzycieli z relacji urzędowej.

Wzorem innych krajów Europy Zachodniej nasze Ministerstwo Skarbu od dłuższegoczasu zajmuje się sprawą tych wierzytelności i nawiązało kontakt z licznemi organizacjami kredytu długoterminowego, oraz z przedstawicielami naszych kół prawniczych i ekonomicznych, dążąc do możliwie wszechstronnego zbadania zagadnień, wywołujących tyle sporów i wzajemnego rozjątrzenia.

Jak dowiadujemy się ze źródeł miarodajnych, prace Ministerstwa mają, na razie, tylko jeden cel: gruntowne zbadanie sprawy i wszechstronne jej wyświetlenie.

Wiadomości o tych pracach przedostały się do szerokich warstw publiczności, która poczęła stąd wyciągać wnioski o rzekomo projektowanem, powszechnem i ogólnem przewalutowaniu należności hipotecznych na złote polskie, lub o ich przewalutowaniu w stosunku do wartości majątku nieruchomego w czasie zaciągnięcia pożyczki i t. d.

O ile nam wiadomo, wnioski te pozbawione są w chwili obecnej realnej podstawy, gdyż odbywające się badania nie tworzą zasady do twierdzenia, czy, kiedy i na jakich warunkach sprawa należności hipotecznych w drodze prawodowczej będzie uregulowaną.

Listy zastawne przedwojenne są, zapewne, tylko częścią, i to nie najważniejszą tej samej kwestji — ale i w tym zakresie odbywają się ciągłe tarcia, doprowadzające do protestów i polemik.

Jak niedawno donoszono, komitet właścicieli Listów zastawnych Tow. Kredyt. Ziemskiego zaprotestował przeciwko losowaniu rublowych Listów zastawnych, uznając, że relacja urzędowa, podług której spłacane będą Listy, krzywdzi ich właścicieli. Jest to tylko jeden z objawów tego nastroju, jaki w omawianej dziedzinie panuje. Ponieważ nastrój taki wywołuje w kołach zainteresowanych niepewność, niekiedy zaś pobudza do wątpliwej w skutkach spekulacji, Związek polskich instytucji kredytu długoterminowego, aby się przyczynić do wyświetlenia sprawy, złożył Panu Ministrowi Skarbu memorjał, w którym wyjaśnia, co następuje:

Instytucje kredytu długoterminowego działają na mocy specjalnych ustaw, określających wzajemne stosunki tych instytucji do biorących pożyczki w wypuszczanych przez poszczególne instytucje Listach Zastawnych, oraz do posiadaczów Listów zastawnych. Przepisy właściwych ustaw obowiązują zarówno instytucje, jak i dłużników pożyczek i właścicieli Listów zastawnych; wszyscy oni obowiązani są stosować się do tych przepisów, które są dla nich prawem, dopóki w drodze właściwej nie będą zmienione, lub uchylone. Dłużnik pożyczki obowiązany jest pod grozą obowiązkowej egzekucji uiścić ratę w terminie, instytucja zaś, pobierająca ratę,

umorzyć, w drodze przewidzianej w ustawie, odpowiednią ilość Listów zastawnych. Dłużnicy, obowiązani do terminowego zapłacenia rat, mieli nietylko prawo, lecz i obowiązek, pod sankcją prawną, płacenia markami polskiemi, podług ustanowionych relacji. Pobierające raty instytucje obowiązane są ustawowo do ich poboru i nie mają dotychczas prawa odmowy poboru rat w markach polskch, podług ustanowionych i niezmienionych dotychczas relacji. Ponieważ zaś mogą oddawać tylko to, co pobrały, zmuszone są regulować należność za kupony ubiegłe i wylosowane Listy zastawne w markach polskich, podług tych samych relacji w stosunku do rubli, koron austrjackich i marek niemieckich, w jakich je otrzymały. Zniewolenie instytucji kredytu długoterminowego do oddania należności, które zmuszone były pobrać podług obowiązujących relacji, w innych relacjach, gdy nie mają środków na ten cel, oprócz otrzymanych już poborów, miałoby za skutek zniszczenie ich egzystencji bez dodatniego rezultatu dla własicicieli Listów zastawnych. Żadna z instytucji, o których mowa, nie posiada majątku, któryby nawet w części mógł zaspokoić wynikłe stąd pretensje.

Ujawnione dotychczas żądania ustanowienia nowej relacji dla Listów zastawnych, wystawionych w walutach b. państw zaborczych, dotyka tylko części stosunków w granicach działalności instytucji kredytu długoterminowego. Te same różnice dotyczą Listów zastawnych, wystawionych w markach polskich, które od czasu, gdy zaczęto wydawać pożyczki w tychże markach, tak znacznie straciły na wartości. A przecież oprócz Listów zastawnych, istnieją inne wierzytelności, które również cierpią z powodu spadku wartości marki polskiej, a. między innemi, choćby i wypuszczone przez skarb pożyczki wewnętrzne.

Zdaniem Związku polskich instytucji kredytu długoterminowego, niepodobna dopuścić, aby można było rozstrzygnąć kwestję relacji częściowo, jedynie w stosunku do Listów zastawnych, a tem bardziej do pewnej części tych Listów. Zmiana relacji musiałaby objąć, jeżeli nie całość, to przynajmniej poważną część stosunków, z tem związanych, w których te same występują anormalności i te same, a może i poważniejsze, powody do zmiany. Do wszystkich musiałaby być stosowana jedna zasada. Zresztą, gdyby nawet stosować zmianę obecnej relacji tylko do Listów zastawnych — niepodobna wynaleźć sposobu, nawet w przybliżeniu, sprawiedliwego rozwiązania kwestji. W chwili ustanowienia dotychczas obowiązującej relacji różnica między siłą nabywczą marki polskiej a walutą b. państw zabaorczych nie była tak znaczna, od tej zaś pory zmieniała się w tempie coraz to szybszem na niekorzyść marki polskiej — i doszła do niebywałego upadku. Niepodobna więc byłoby stosować jednej normy do regulowania zobowiązań, płatnych w różnych terminach. Inną przecież wartość uiścił ktoś, płacąc pewną sumę markami polskiemi w roku 1920, 1921, lub 1922 — niż gdyby zapłacił tę sumę obecnie. Czy możnaby go winić, że wierzyciel nie odebrał wtedy swojej należności? Różnice zaś są tak znaczne, że nietylko niepodobna byłoby jednej normy stosować do wszystkich zobowiązań, uiszczonych w przeszłości, aż do chwili obecnej, ale należałoby zastosować szereg norm, dostosowanych do terminów płatności rat w różnych instytucjach kredytowych, gdyż w przeciągu czasu od wprowadzenia obecnie obowiązujących relacji prawie że dzień każdy przynosił jakąś, niekiedy dość znaczną, zmianę. Byłoby jednak technicznie niewykonalne.

Tyle memorjał. Bezstronność przyznać nakazuje, że niepodobna odmówić mu słuszności, przynajmniej w głównych linjach jego argumentacji.

Z powyższego wynikałoby, że widoki osiągnięcia wyższej relacji na razie nie mają realnej podstawy. Ale w imię sprawiedliwości relacja taka kiedyś przyznaną być powinna.

T. W.

Przepisy dla tranzakcji giełdowych.

Celem uporządkowania zwyczajów, dotyczących obrotów na Giełdzie Warszawskiej, Rada Giełdowa opracowała następujące przepisy, obowiązujące wszystkich uczestników zebrań giełdowych od 5 kwietnia 1923 r.

Trazakcje, zawierane na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie bądź za pośrednictwem maklera, bądź bezpośrednia między stronami, podlegają następującym przepisom:

1. Sprzedawca walorów obowiązany jest dostarczyć je nabywcy w jego biurze, o ile nabywca jest członkiem przymusowym Giełdy; jeśli zaś nabywca nie jest członkiem przymusowym, jest on obowiązany odebrać zakupione papiery w biurze sprzedawcy. Przepis ten nie dotyczy Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.

2. Akcje i papiery procentowe powinny być dostarczone lub odebrane w dniu zawarcia tranzakcji do godziny 2-ej lub następnego dnia powszedniego najpóźniej przed godziną drugą, pod odpowiedzialnością według orzeczenia Sądu Rozjemczego. Waluty zagraniczne powinny być dostarczone lub odebrane w dniu zawarcia tranzakcji do godziny drugiej lub następnego dnia powszedniego przed godziną jedenastą zrana, pod odpowiedzialnością według orzeczenia Sądu Rozjemczego.

3. Obowiązek dostarczania walorów członkom przymusowym w ich biurze ogranicza się terytorjalnie następującemi ulicami: Plac Zamkowy—Krak. Przedmieście — Kopernika, — Foksal — Nowy Świat—Plac Trzech Krzyży—Mokotowska do Placu Zbawiciela—Marszałkowska—Piękna do Poznańskiej—Poznańska — Wielka — Bagno—Grzybów—Graniczna—Plac Żelaznej Bramy—Zimna do Elektoralnej — Orla do Leszna—Leszno do Przejazdu—Przejazd do Nowolipek—Nowolipki do Długiej—Długa do Miodowej—Miodowa.

O ile biuro nabywcy położone jest poza temi granicami, to nabywca obowiązany jest odebrać walory w biurze sprzedawcy.

4. Jeżeli sprzedawca nie otrzymuje niezwłocznie należności za dostarczone walory, to na żądanie sprzedawcy nabywcaobowiązany jest ostemplować rachunek stemplem firmowym dla udowodnienia, że zakupione walory były w czasie właściwym dostarczone. Następnie już sam nabywca obowiązany jest odebrać walory w biurze sprzedawcy w terminie wskazanym w punkcie 2-im.

5. Sprzedawca obowiązany jest dostarczyć sztuki albo odcinki zwyczajowo przyjęte lub też wskazane w cedule.

6. Zapłatę uskutecznia się w gotowiźnie.

7. Strony uprawnione są przekazać piśmiennie odbiór lub dostawę walorów — z wyjątkiem wpłat i dewiz — innej firmie, będącej członkiem Giełdy, odpowiadają jednak solidarnie za wykonanie tranzakcji.

8. Jeśli nabywca kwestjonuje jakość dostarczonych sztuk, sprzedawca może w ciągu 24 godzin wnieść zażalenie do Komisji Rozjemczej, która obowiązana jest w ciągu doby spór rozstrzygnąć. Zamiana powinna być załatwiona najpóźniej następnego dnia powszedniego przed godziną drugą po południu.

9. Do papierów procentowych powinny być dołączone wszystkie niepłatne jeszcze kupony. Wartość kuponu bieżącego do dnia zapłaty, po potrąceniu podatku, obciąża nabywcę. Przy akcjach znajdować się powinny wszystkie należne kupony łącznie z bieżącym, t. j. za ten rok operacyjny, za który dywidenda nie została jeszcze ustanowiona. Kurs akcji obejmuje wartość kuponu bieżącego, lecz po uchwaleniu dywidendy przez ogólne zebranie akcjonarjuszów kupon od dnia następnego należy do sprzedawcy.

10. Dostarczalne są tylko walory dopuszczone do notowania w cedule Giełdy Warszawskiej, przyczem tylko w oryginalnych sztukach.

11. O ile przy walorach premjowych dzień dostawy zbiega się z dniem losowania, to dostawa nastąpić powinna w przeddzień ciągnienia, choćby to był dzień zawarcia tranzakcji. Za zgodą stron wystarczyć może wykaz numerów podpisany przez sprzedawcę.

12. Przy tranzakcjach papierami podlegającemi losowaniu korzyści lub straty do dnia zawarcia tranzakcji dotyczą wyłącznie sprzedawcy. O ile dostarczone zostały sztuki, które między dniem tranzakcji, a dniem dostawy zostały wylosowane, to w ciągu miesiąca przysługuje nabywcy prawo żądania innych sztuk.

13. Jeżeli sprzedawca dostarczył walor wylosowany, to nabywca może w ciągu trzech miesięcy żądać zamiany na walor niewylosowany. Po upływie trzech miesięcy Sąd Rozjemczy w każdym poszczególnym wypadku, zależnie od okoliczności sprawy, orzecze w jaki sposób ma nastąpić rozrachunek.

14. Papiery publiczne imienne zakwestjonowane drogą właściwą oraz walory na okaziciela zakwestjonowane w drodze sądowej nie są dostarczalne

15. Koszty cesji akcji imiennych obciążają sprzedawcę.

16. Gdy z powodu wyczerpania arkusza kuponowego danego waloru, następuje obwieszczenie o wydaniu nowych arkuszy kuponowych, albo gdy następuje to bez obwieszczenia, to po upływie 2-ch tygodni od rozpoczęcia wydawania kuponów, walory odnośne dostarczone być powinny z nowemi arkuszami kuponowemi. Termin ten Rada Giełdowa może przedłużyć. Koszty związane z odnowieniem arkuszów kuponowych ponosi sprzedawca, o ile sprzedaż nastąpiła po dniu rozpoczęcia wydawania kuponów. Jeżeli obwieszczenie o odnowieniu kuponów następuje przed upływem terminu ostatniego kuponu znajdującego się przy sztukach, to tytuły takie są dostarczalne.

17 Jeżeli jedna ze stron uczestniczących w tranzakcji nie wykonała zobowiązania, to druga strona, jeżeli żąda wykonania zobowiązania, wzywa pierwszą stronę do tego listownie w dwóch egzemplarzach przez sekretarza Giełdy nazajutrz po terminie ostatecznym, najpóźniej przed godziną drugą po południu. Jeżeli nazajutrz po wysłaniu wezwania przed godziną jedenastą zobowiązanie nie zostanie wykonane, to tegoż samego dnia odbywa się przymusowa likwidacja. W wypadkach zasługujących na uwzględnienie Komisji Rozjemczej przysługuje prawo przedłużenia terminu.

18. Likwidacji przymusowej dokonywa się przez maklera przysięgłego w ostatnim kwadransie zebrania giełdowego, przyczem strona likwidująca może być nabywcą llub sprzedawcą na własny rachunek. Na karcie umowy makler stwiedzić powinien ,że tranzakcja jest przymusowa z wymienieniem obu stron.

19. Makler załatwiający likwidację składa tegoż samego dnia raport sekretarzowi Giełdy, który w ciągu 24 godzin zawiadamia o tem strony. Różnica kursowa powstała z likwidacji po uwzględnieniu kosztów (kurtaż, stempel, procenty i kancelaryjne koszty) powinna być uregulowana w ciągu trzech dni od dnia likwidacji. Na żądanie strony poszkodowanej Komisja Rozjemcza może zasądzić

zwrot szkód i strat, wynikłych z powodu niedotrzymania umowy.

20 Zlecenia przymusowej likwidacji mają pierwszeństwo przed innemi zleceniami i powinny być udzielone właściwemu maklerowi przed rozpoczęciem zebrania.

Jeśli likwidacja jednego dnia nie może być załatwiona, to dalszy ciąg odbywa się następnego dnia giełdowego. Gdyby i w tym terminie likwidacja nie mogła być wykonana, to makler składa o tem raport Radzie Giełdowej, która rozstrzyga jak postąpić.

21. Jeżeli strona umyślnie opóźnia, utrudnia lub uniemożliwia dotyczącą ją likwidację przymusową, Komisja Rozjemcza może na wniosek drugiej strony skazać winnego na grzywnę z przesłaniem akt Komisji Dyscyplinarnej celem dalszego postępowania.

22. Jeżeli Rada Giełdowa stwierdzi, że jedna ze stron jest giełdowo niewypłacalna, to druga strona obowiązana jest dokonać likwidacji przymusowej nawet i tych zobowiązań, których termin jeszcze nie nastąpił.

23. Ustalone przez Radę Giełdową terminy dla wpłat i czeków należy uważać za maksymalne. Jeżeli wpłata lub czek nie z winy sprzedawcy wpływie później, sprzedawca winien zabonifikować nabywcy procent za pierwsze 5 dni wedle stopy oznaczonej przez Radę Giełdową w walucie obcej lub w markach polskich do wyboru kupującego, po kursie dnia reklamacji. Za opóźnienie przekraczające termin maksymalny stopę procentową określi Komisja Rozjemcza. Jeśli ostatni dzień wpłaty przypada na święto w kraju, gdzie wpłata ma być dokonana, terminy przesuwają się do następnego dnia powszedniego. Niezależnie od powyższego reklamujący ma prawo żądać odszkodowania, wedle orzeczenia Komisji Rozjemczej.

24. Jeżeli opóźnienie nastąpiło skutkiem siły wyższej jak strejki, przerwy komunikacji i t. p., to prawo do odszkodowania za opóźnienie ustaje, jednakże procent za czas opóźnienia obowiązuje. Wypadki siły wyższej po za wyłuszczonemi kwalifikuje Komisja Rozjemcza, która również na żądanie stron określa wysokość procentu należnego nabywcy.

25. Monety złote są dostarczalne, jeżeli waga ich odopowiada następującym normom:

Franki 1000 sztuk 20-frankowych . . .	6,440 kg.
Dolary 1000 sztuk	1,670 „
Sowereny 1000 sztuk	7,960 „
Imperjały stare 1000 sztuk	6,540 „
Imperjały nowe 1000 rubli	0,858 „
Marki niemieckie 2740 m.	1,000 „

Za każdy brakujący gram sprzedawca dopłaca dwie i pół marki w złocie.

26. Z dwudziestofrankówek dostarczalne są tylko belgijskie, francuskie, włoskie, szwajcarskie i rumuńskie. Zamiast jednej sztuki 20-frankowej lub 20-markowej można dostarczyć dwie po 10 franków lub dwie 10-markowki.

27. Zmiany niniejszych przepisów zatwierdza Rada Giełdowa, ogłaszając o tem w sali zebrań giełdowych.

Kronika giełdowa.

Od połowy marca r. b. do połowy b. m. kurs marki polskiej w stosunku do walut zagranicznych podlegał tylko nieznacznym fluktuacjom, więc sądzić należało, iż stabilizacja waluty naszej jest bliską urzeczywistnienia. W okresie jednak minionym (16/4—24/4) waluty zagraniczne niespodziewanie poczęły ujawniać tendencję mocniejszą, co naturalnie zaniepokoiło te sfery społeczeństwa, którym dobro Państwa leży na sercu.

Przyczyny tego na razie niczem nieusprawiedliwionego zjawiska upatrywać należy, jak to już niejednokrotnie wspomnieliśmy na tem miejscu, w pewnej zależności marki polskiej od giełd berlińskiej i gdańskiej. To też wszelkie wysiłki czynić należy w tym kierunku, aby się wyzbyć nareszcie tego niepożądanego dla nas wpływu.

Zestawienie kursów walut zagranicznych:

	16/4	19/4	23/4
Dolar Stanów Zjedn.	42900	48500	47000
Frank francuski . . .	2900	3100	3185
Funt szterl.	200750	230000	221000
Marka niemiecka . . .	2	1.55	1.70
Korona austrjacka . .	0.60¾	0.72¼	0.70

Metale również ceniono wyżej. Za rubel w złocie żądano mk. 29000, w srebrze — mk. 15000.

Rynek akcji odznaczał się nadzwyczajną ruchliwością. Obrotów dokonano kolosalną ilość przy tendencji przeważnie mocnej. Z początku okresu wprawdzie nastąpiło pewne osłabienie, wywołane nadmierną realizacją, lecz niebawem sytuacja się zmieniła i ceny w okamgnieniu rosły z błyskawiczną szybkością.

Akcje bankowe były najbardziej wyróżniane, różnice więc kursowe z dnia na dzień były nader pokaźne.

Akcje węglowe, metalurgiczne, włókiennicze i przemysłu cukrowniczego miały chętnych nabywców, nie zrażających się wygórowanemi cenami.

Akcje przedsiębiorstw handlowych i wszelkich innych również nie pozostały w tyle.

Jednem słowem kupowano wszystko, co się tylko pojawiło na rynku. Szał spekulacyjny ogarnął zawierających tranzakcje, więc nic dziwnego, iż kursy wciąż się podnosiły Czy nie przeholowano — niedaleka przyszłość pokaże.

W przeciwieństwie do akcji dział walorów lokacyjnych, notowanych w cedule, świecił pustkami.

Jedynie nienotowane listy przedwojenne w dalszym ciągu zwyżkowały. Miljonówka — bez ruchu.

Usposobienie końcowe: dla walut, dewiz zagranicznych i metali — mocne. dla akcji — niejednolite, dla listów zastawnych przedwojennych — stałe. *A. E.*

SPÓŁKI NOWOPOWSTAJĄCE

Zjednoczone Zakłady Chemiczne „Atom“. Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy mk. 150 miljonów, podzielonych na 150 tysięcy akcji po mk. 1000 wart. nom. Założyciele: Władysław Bzowski, Stanisław Kalinowski, Juljusz Kijewski, Antoni Kurowski i Seweryn Piotrowski. (Patrz „Różne“).

Dom Handlowy „Bracia Hirszfeld“. Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy mk. 100 miljonów, podzielonych na dziesięć tysięcy akcji po mk. 10,000 wart. nom. Założyciele: Józef i Herman Hirszfeldowie oraz Jakób Bursztyn.

Ostrowiecka Budowlana Spółka Akcyjna. Siedziba w Ostrowcu nad Kamienną. Kapitał zakładowy mk. 100 miljonów, podzielonych na 100 tysięcy akcji po mk. 1000 wart. nom. Założyciele: Tomasz Głowacki, Zakłady Przemysłowe, St. Saski oraz Ostrowieckie Towarzystwo Pożyczkowo - Oszczędnościowe.

Fabryka Wyrobów Wełnianych i Bawełnianych „M. i T. Pikielni“. Siedziba w Łodzi. Kapitał zakładowy mk. 100 miljonów, podzielonych na dziesięć tysięcy akcji po mk. 10000 wart. nom. Założyciele: Mozes Pikielny, Tobiasz Pikielny i Włókiennicza Sp. Akc. „N. Ejtingon i S-ka“.

Towarzystwo Przemysłu Leśnego „Eksplolas“. Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy mk. 200 miljonów, podzielonych na 20 tysięcy akcji po mk. 10000 wart. nom. Założyciele: Aleksander Lednicki, Karol Tołłoczko i Michał Esterzon.

Centrala Handlowa Powiatu Sieradzkiego. Siedziba w Sieradzu. Kapitał zakładowy mk. 200 miljonów, podzielonych na 20 tysięcy akcji imiennych po mk. 10,000 wart. nom. Założyciele: w imieniu Związku Komunalnego powiatu Sieradzkiego: Zdzisław Stefański, Stanisław Wolski, Władysław Czapski, Dr. Marek Zaleski, Stefan Walewski, Konrad Domaniewski i Ignacy Czajkowski.

Fabryka Firanek, Tiulu i Koronek, Szlenkier, Wydżga i Weyer. Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy mk. 200 miljonów, podzielonych na dwa tysiące akcji po mk. 100,0000 wart. nom. Założyciele: Sp. firmowo - komandytowa Szlenkier, Wydżga i Weyer w Warszawie (w likwidacji), Zofja Szlenkierówna i Stanisław Wydżga.

Fabryka Papieru, Masy Drzewnej i Tektur, „C. A. Moes — Pilica“. Siedziba w Wierbce. Kapitał zakładowy mk. 300 miljonów, podzielonych na 30 tysięcy akcji po mk. 10,000 wart. nom. Założyciele: Aleksander, Aleksander (junior) i Władysław Moesowie oraz Ryszard Wimmer.

Zakłady Przemysłu Drzewnego „Lesiecki i Rosiński“. Siedziba w Trzebini. Kapitał zakładowy mk. 100 miljonów, podzielonych na dziesięć ytsięcy akcji po mk. 10,000 wart. nom. Założyciele: Tadeusz Fiilppi, Feliks Lesiecki i Rudolf Rosiński.

Dobra i Zakłady Przemysłowe „Kisielnica“ Bogdana Kisielnickiego. Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy mk. pół miljarda, podzielonych na 50 tysięcy akcji po mk. 10,000 wart. nom. Założyciele: Bogdan Kisielnicki, Polski Bank Krajowy, Polski Bank Przemysłowy, Aleksander Dobrowolski, Edward Byszewski, Ignacy Raciborski, Władysław Braunstein, Kazimierz hr. Kwilecki i Karol Olszowski.

Tow. Importu Surowców, Eksportu Towarów „Tiset“. Siedziba w Łodzi. Kapitał zakładowy mk. 250 miljonów, podzielonych na 25 tysięcy akcji po mk. 10,000 wart. nom. Założyciele: Victor i Henri Hauzeur'owie oraz Stanisł. Hirszson.

„Promet“ Tow. dla Handlu Samochodami i Artykułami Technicznemi. Siedziba w Warszawie. Kapitał zakładowy mk. 250 miljonów, podzielonych na 25 tysięcy akcji po mk. 10,000 wart. nom. Założyciele: Bronisław Goldfeder, Jan Horowicz i Stanisław Popławski.

„Orzeł“ Polski Przemysł Obuwniczy i Tow. Handlowe. Siedziba w Krakowie. Kapitał zakładowy mk. 100 miljonów, podzielonych na dziesięć tysięcy akcji po mk. 10,000 wart. nom. Założyciele: „Polski Glob“ Tow. Transportowo - Handlowe, Herman Zins i Karol Krzetuski.

SPÓŁKI POWIĘKSZAJĄCE KAPITAŁ ZAKŁADOWY

Towarzystwo Przemysłowe „Kabel“ — o mk. 50 miljonów czyli do mk. 200 miljonów drogą wypuszczenia 50 tysięcy akcji V em. po mk. 1000 wart. nom. Nowoemitowane akcje V em. będą pozostawione do rozporządzenia Zarządu w celu skupu akcji Sp. Akc. „Zakłady Elektrotechniczne Lukrec“ wartości nominalnej mk. 50 miljonów. Cena emisyjna V em. określa się na mk. 3250.

Sp. Akc. Cukrowni „Strzyżów“ — o mk. miljard czyli do mk. półtora miljarda drogą wypuszczenia 200 tysięcy (20 proc. imiennych i 80 proc. na okaziciela) po mk. 5000 wart. nom. Cała nowa emisja użyta będzie na spłatę wierzycieli Spółki. Cena emisyjna określa się na mk. 15000.

Tow. Fabryki Machin i Odlewów K. Rudzki i S-ka — o mk. 360 miljonów czyli do mk. 720 miljonów drogą wypuszczenia 720 tysięcy akcji IV em. po mk. 500 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji IV em. służy dotychczasowym akcjonarjuszom w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 5500.

Kaliska Fabryka Chemiczna — o mk. 120 miljonów czyli do mk. 150 miljonów drogą wypuszczenia 120 tysięcy akcji po mk. 1000 wart. nom. Dotychczasowi właściciele akcji Sp. Akc. „Zakłady Chemiczne Atom“ otrzymają 24 tysiące IV em. w stosunku jednej akcji Spółki „Kaliska Fabryka Chemiczna“ za każdą jedną akcję Spółki „Atom“ bezpłatnie. Właściciele powyższych dwóch Spółek mają pierwszeństwo do nabycia akcji IV em. w stosunku jednej akcji na każdą jedną akcję dotychczasową również bezpłatnie. Repartycji pozostałych 42 tysięcy akcji dokona Zarząd według swego uznania i określi kurs emisyjny, nie niższy jednak niż mk. 1150.

Radomska Rolna Spółka Akc. — o mk. 40 miljonów czyli do mk. 80 miljonów drogą przewalutowania wartości majątku Spółki, wskutek czego akcjonarjusze otrzymają bezpłatnie ośm tysięcy nowych akcji (60 proc. imiennych i 40 proc. na okaziciela) czyli na każdą dotychczasową akcję jedną nową po mk. 5000 wart. nom. — o dalsze mk. 120 miljonów t. j. do mk. 200 miljonów drogą wypusz-

czenia 24 tysięcy akcji IIem. (60 proc. imiennych i 40 proc. na okaziciela) po mk. 5000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji II w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 6000.

Sp. Akc. Składów Towarowych „Warrant“ — o mk. 192,894,000 czyli do mk. 195 miljonów drogą przewalutowania wartości majątku Spółki, wskutek czego akcjonarjusze otrzymają bezpłatnie pięć nowych akcji po mk. 10000 wart. nom. wzamian za każdą dotychczasową akcję; — o dalsze mk. 65 miljonów czyli do mk. 260 miljonów drogą wypuszczenia 6500 akcji II em. po mk. 10000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji II em. przysługuje właścicielom akcji I em. w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 10500.

Przędzalnia i Tkalnia Juty „Warta“ — o mk. 570 miljonów czyli do mk. 600 miljonów drogą przewalutowania książkowej wartości majątku Spółki, wskutek czego akcjonarjusze otrzymają bezpłatnie na każdą dotychczasową akcję 19 nowych akcji po mk. 500 wart. nom.

Towarzystwo Zakładów Kotlarskich i Mechanicznych W. Fitzner i K. Gamper — o mk. 200 miljonów czyli do mk. 350 miljonów drogą wypuszczenia 400 tysięcy akcji VII em. po mk. 500 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia 300 tysięcy akcji VII em. służy dotychczasowym akcjonarjuszom w stosunku na każdą dawną akcję jednej nowej po cenie emisyjnej mk. 1050, repartycji zaś pozostałych akcji dokona Zarząd według swego uznania i określi kurs emisyjny, nie niższy jednak niż mk. 1050. Termin subskrypcji upływa 15 maja r. b.

Polska Spółka Akcyjna „Kauczuk“ — o mk. 200 miljonów czyli do mk. 300 miljonów drogą wypuszczenia 400 tysięcy akcji II em. po mk. 500 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji II em. służy właścicielom akcji I em. w sto sunku jednej nowej na każdą dawną akcję po cenie emisyjnej mk. 1000.

Zakłady Przemysłowo - Budowlane „Dźwignia — o mk. 300 miljonów czyli do mk. 400 miljonów drogą wypuszczenia 300 tysięcy akcji III em. po mk. 1000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji III em. służy właścicielom akcji I i II em. w stosunku dwóch nowych na każdą dawną akcję po cenie emisyjnej mk. 1200.

Sp. Akc. Przemysłu i Handlu Drzewnego „Świerk“ — o mk. 400 miljonów czyli do mk. pół miljarda drogą wypuszczenia 400 tysięcy akcji III em. po mk. 1000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji III em. służy właścicielom akcji I. i II em. w stosunku czterech nowych na każdą dawną akcję po cenie emisyjnej mk. 1100 w terminie do 14 maja r. b.

Francusko-Polskie Zakłady Samochodowe i Lotnicze — o mk. 500 miljonów czyli do mk. 600 miljonów drogą wypuszczenia 600 tysięcy akcji II em. (10 proc. imiennych i 90 proc. na okaziciela) po mk. 500 wart. nom. Pierwszeństwo na nabycie połowy akcji II em. służy właścicielom akcji I em. w stosunku jednej nowej na dwie dawne akcje po cenie emisyjnej mk. 750, repartycji zaś drugiej połowy tychże akcji dokona Zarząd według swego uznania po cenie emisyjnej nie niższej niż mk. 750.

Polskie Tow. Reasekuracji i Koasekuracji „Reas“ — o mk. 200 miljonów czyli do mk. 300 miljonów drogą wypuszczenia 20 tysięcy akcji II em. imiennych po mk. 10000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia dziesięciu tysięcy akcji II em. służy właścicielom akcji I em. w stosunku jednej nowej na jedną dawną akcję po cenie emisyjnej mk. 13000, pozostałe zaś akcje rozsprzeda Zarząd wespół z Radą Nadzorczą, według swego uznania po cenie nie niższej od emisyjnej.

Fabryka Produktów Liban — o mk. 69,750,000 czyli do mk. 75 miljonów drogą przewalutowania książkowej wartości majątku Spółki, wskutek czego dotychczasowe akcje po mk. 140 będą przestemplowane na mk. 2000 wart. nom.— o dalsze mk. 75 miljonów czyli do mk. 150 miljonów drogą wypuszczenia 37500 akcji III em. po mk. 2000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji III em. służy właścicielom I i II em. w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 2100.

Zakłady Przemysłowo - Ogrodnicze „Marynin“ — o mk. 60 miljonów czyli do mk. 75 miljonów drogą przewalutowania wartości majątku Spółki, wskutek czego dotychczasowe akcje po marek 1000 przestemplowane będą na mk. 5000 wart. nom. — o dalsze mk. 75 miljonów czyli do mk. 150 miljonów drogą wypuszczenia 15 tysięcy akcji IV em. po mk. 5000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji IV em. służy dotychczasowym akcjonarjuszom w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 6000.

Związek Rolników Wołyńskich dlapopierania rolnictwa, przemysłu rolnego i handlu — o mk. 30 miljonów czyli do mk. 60 miljonów drogą wypuszczenia 12 tysięcy akcji II em. (50 proc. imiennych i 50 proc. na okaziciela) po mk. 2500 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji II em. służy właścicielom akcji I em. w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 2700.

Grodzieckie Towarzystwo Kopalń Węgla i Zakładów Przemysłowych — o mk. 480 miljonów czyli do mk. 720 miljonów drogą wypuszczenia 240 tysięcy akcji VI po mk. 2000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji VI em. służy właścicielom akcji emisji poprzednich w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 2150.

Huta Żelazna „Kraków“ — o mk. 181,126,200 czyli do mk. 265,651,760 drogą przewalutowania książkowej wartości majątku Spółki oraz o mk. 36,226,240 czyli do 301,877,000 mk. drogą przelania do kapitału zakładowego sumy mk. 36,225,240 wpłaconej przez akcjonarjuszów w stosunku mk. 60 na każdą akcję, wskutek czego dotychczasowe akcje po mk. 140 będą przestemplowane na mk. 500 wart. nom.

Stefan Ogórkiewicz i S-ka, Fabryka Maszyn i Narzędzi Rolniczych w Miechowie — o mk. 100 miljonów czyli do mk. 300 miljonów drogą wypuszczenia 100 tysięcy akcji II em. (25 proc. imiennych i 75 proc. na okaziciela) po mk. 1000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji II em. służy właścicielom akcji I em. w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 1350.

Modrzejowskie Zakłady Górniczo-Hutnicze — o mk. 175 miljonów czyli do mk. 350 miljonów drogą wypuszczenia 350 tysięcy akcji VI em. em. (175 tysięcy na okaziciela, 164500 imiennych zwykłych i 10500 imiennych uprzywilejowanych) po mk. 500 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji VI em. służy dotychczasowym akcjonarjuszom w stosunku do ilości posiadanych akcji tego samego gatunku po cenie emisyjnej mk. 750.

Tow. Przemysłu Filmowego „Ornak“ — o mk. 45 miljonów czyli do mk. 60 miljonów drogą wypuszczenia 90 tysięcy akcji II em. po mk. 500 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji III em. służy właścicielom akcji I i II em. w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 550.

Lwowskie Tow. Akc. Browarów — o mk. 48 miljonów czyli do mk. 144 miljonów drogą przelania do kapitału zakładowego mk. 48 miljonów w akcjach VI em. z funduszu rezerwowego, wskutek czego akcjonarjusze otrzymają na każde dotychczasowe dwie akcje dwie nowe VI em. po mk. 1000 wart. nom. — o dalsze mk. 96 miljonów czyli mk. 240 miljonów drogą wypuszczenia 96 tysięcy akcji VII em. po mk. 1000 wart. nom. Pierwszeństwo do nabycia akcji VII em. służy właścicielom akcji emisji poprzednich w stosunku do ilości posiadanych akcji po cenie emisyjnej mk. 20,000 z doliczeniem 5 proc. od 1/10 1922 r.

Sp. Akc. zwołujące zebrania ogólne

Tow. Akc. Drukarni Robotników Chrześcijańskich — zwyczajne na 14 maja r. b. o godz. 11 rano w biurach redakcji „Postępu" w Poznaniu, ul. Św. Marcina 37.

Tow. Akc. Wiktor Matyjewicz— zwyczajne na 12 maja r. b. o godz. 5 pp. ewentualnie w drugim terminie na 26 maja r. b. w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Grzybowska 37.

Sp. Akc. Importowo - Eksportowe „Agrumaria" — zwyczajne na 11 maja r. b. o godz. 4 pp. w lokalu Spółki w Warszawie ,ul. Szczygla 12.

Tow. Akc. Fabr. Szkła dawniej S. Reich i S-ka — zwyczajne na 11 maja r. b. o godz. 10 rano w biurze Zarządu w Zawierciu.

Tow. Akc. Budowy i prowadzenia Hotelów w Warszawie — zwyczajne na 16 maja r. b. o godz. 7 wiecz. w gmachu hotelu „Bristol" w Warszawie.

Radziwiłł, Wimmer i Żeleńscy Sp. Akc. dla wyrobów z Gliny i Piasku — zwyczajne na 28 maja r. b. o godz. 4 pp. w sali posiedzeń Banku Warszawskiego Dyskontowego. Oddział we Lwowie, ul. 3-go Maja 14.

Tow. Akc. Sukcesorowie Lebrechta Müllera — zwyczajne na 9 maja r. b. o godz. 2 pp. w lokalu Towarzystwa w Nowem Rokiciu pod Łodzią.

Tow. Akc. Mirkowskiej Fabryki Papieru — nadzwyczajne na 11-go maja r. b. o godz. 2 pp. w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Traugutta 5.

Bank Zjednoczonych Przemysłowców — zwyczajne na 5 maja r. b. o godz. 6 pp. w lokalu Banku Małopolskiego w Warszawie, ul. Marszałkowska 154.

Warszawski Bank Zjednoczony— zwyczajne na 5 maja r. b. o godz. 6 pp. k lokalu własnym w Warszawie ul. Marszałkowska 129.

Zjednoczone Browary Grodzickie — nadzwyczajne na 5 maja r. b. o godz. 11 rano w lokalu Izby Handlowo - Przemysłowej w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 3b.

Syndykat Koszykarski — nadzwyczajne na 4 maja r. b. o godz. 5 pp. w lokalu własnym w Krakowie, ul. Szczapańska 1.

Sp. Akc. dla Przemysłu i Handlu Towarami Włókienniczemi, Norymberskiemi i Galanteryjnemi „Hurt" — zwyczajne na 5 maja r. b. o godz. 5 pp. w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Długa 42.

Tow. Akc. „Elektryczność" — nadzwyczajne na 12 maja r. b. o godz. 2 pp. w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Czackiego 18.

Tow. Bud. i Eksploatacji Dróg Żelaznych Dojazdowych w Państwie Polskiem — zwyczajne na 23 maja r. b. ewentualnie w drugim terminie na 6 czerwca r. b. o godz. 5 pp. w Warszawie, ul. Zielna 45.

Zakłady Przemysłu Drzewnego „Wiór" — zwyczajne na 12 maja r. b. ewentualnie w drugim terminie na 30 maja r. b. o godz. 3 i pół pp. w lokalu Hr. Adama Ronikiera w Warszawie, ul. Królewska 9 m. 6.

Mleczarnia Opatowska — organizacyjne na 5 maja r. b. o godz. 1 pp. w siedzibie Spółki w Opatowie, ul. Sienkiewicza 38.

Sp. Akc. Zjednoczonych Ślusarzy Chrześcijan w Warszawie — nadzwyczajne na 12 maja r. b. o godz. 6 pp. w lokalu Kursów Zawodowych dla pracowników przemysłu metalowego w Warszawie, ul. Kopernika 28.

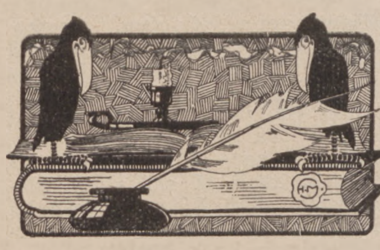
Tow. Akc. Plon dawniej Wolff Schmul w Janowcu — nadzwyczajne na 2 maja r. b. o godz. 11 rano w lokalach oddziału w Poznaniu, ul. Fredry 3.

Tow. Ubezpieczeń „Orzel"—zwyczajne na 26 maja r. b. o godz. 4 pp. w sali posiedzeń Banku Dyskontowego Warszawskiego w Warszawie, ul. Fredry 8.

Tow. Ubezpieczeń na Życie „Varsovia" — zwyczajne na 9 maja r. b. o godz. 4 i pół pp. w sali sesjonalnej Warsz. Tow. Ubezpieczeń w Warszawie, ul. Jasna 4.

Bank Bydgoski — zwyczajne na 11 maja r. b. o godz. 5 pp. w małej salce Hotelu pod Orłem w Bydgoszczy.

Bank Narodowy — zwyczajne na 12 maja r. b. o godz. 5 pp. w sali Tow. „Rozwój" w Warszawie, ul. Żórawia 2.

Tow. Polskiego Przemysłu Ludowego „Ludpol" — organizacyjne na 5 maja r. b. o godzinie 5 i pół pp. w lokalu Stowarzyszenia Techników w Warszawie, ul. Czackiego 5.

Tow. Akc. W. Korzeniewski w Grudziądzu—zwyczajne na 17 maja r. b. o godz. 5 pp. w lokalach Tow. w Grudziądzu przy Rynku.

Tow. Akc. Handlowo - Przemysłowych Zakładów Zbożowych „Michałów" — nadzwyczajne na 7 maja r. b. o godz. 8 wiecz. w lokalu Tow. Przyjaciół Pragi na Pradze, ul. Targowa 64.

Polski Bank Emigracyjny—zwyczajne na 5 maja r. b. o godz. 5 popoł. w lokalu własnym w Warszawie, Krak. Przedm. 17.

Bank Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijan — zwyczajne na 16 maja r. b. o godz. 5 pp. w sali Stowarzyszenia Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześcijan w Łodzi, ul. Piotrkowska 113.

Bank M. Stadthagen — zwyczajne na 5 maja r. b. o godz. 4 i pół pp. w sali Banku w Bydgoszczy, ul. Jagiellońska 64.

„Bragopol" — zwyczajne na 11 maja r. b. o godz. 5 i pół pp. w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Chmielna 41.

Pierwsza Krajowa Fabryka Tutek Metalowych „Staniola" — zwyczajne na 15 maja r. b. o godz. 7 wiecz w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, ul. Leszno 15.

Tow. Powązkowskiej Fabryki Mydła — zwyczajne na 5 maja r. b. ewentualnie w drugim terminie na 22 maja r. b. o godz. 6 pp. w lokalu własnym w Warszawie, ul. Marszałkowska 148.

Górnośląska Hurtownia Piwa i Wódek Sp. Akc. w Katowicach — zwyczajne na 7 maja r. b. o godz. 3 pp. w sali „Erholung" w Katowicach, ul. Jana (Johannstr.).

Pierwsza Wielkopolska Fabryka Zapałek Braci Stabrowskich Tow. Akc. w Poznaniu — zwyczajne na 7 maja r. b. o godz. 4 i pół pp. w sali posiedzeń Banku Kwilecki, Potocki i S-ka w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 11.

Fabryka Waty Hygroskopijnej „Alba" — zwyczajne na 15 maja r. b. o godz. 6 pp. w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Leszno 15.

Sp. Akc. „Tkanina" w Poznaniu — zwyczajne na 12 maja r. b. o godz. 11 rano w Banku Związku Spół. Zarob. w Poznaniu, plac Wolności 15.

Tow. Akc. Pabjanickich Wyrobów Bawełnianych „Krusche i Ender“ — zwyczajne na 12 maja r. b. o godz. 10 rano w siedzibie Zarządu w Pabjanicach, ul. Zamkowa 3.

Sp. Akc. dla Zużytkowania Produktów Zwierzęcych „Tepezet“ zwyczajne na 14 maja r. b. o godz. 5 pp. w lokalu Spółki w Krakowie, ul. Grodzka 9.

Bank Centralny w Poznaniu — zwyczajne na 9 maja r. b. o godz. 3 pp. w lokalu Banku w Poznaniu, Stary Rynek 58.

Polski Bank Gwarancyjny — zwyczajne na 7 maja r. b. o godz. 6 pp. w lokalu własnym w Krakowie, Rynek Gł. 16.

Bank Handlowy w Warszawie — zwyczajne na 9 maja r. b. ewentualnie w drugim terminie na 25 maja r. b. o godz. 5 pp. w gmachu Banku w Warszawie, ul. Traugutta 7.

Tow. Akc. „Hazefa“ Hurtownia i Fabryka Zjednoczonych Aptekarzy w Poznaniu — zwyczajne na 15 maja r. b. o godz. 11 rano w sali zebrań Izby Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 3.

Zakłady Młynarskie i Przemysłu Zbożowego „Kłos“ — zwyczajne na 7 maja r. b. o godz. 5 pp. w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Mirowska 13.

Browar i Słodownia we Włocławku — zwyczajne na 12 maja r. b. o godz. 5 pp. we Włocławku, ul. Łęgska 28.

Spółka Stolarska w Poznaniu — zwyczajne na 11 maja r. b. o godz. 11 rano w gmachu własnym w Poznaniu, Stary Rynek 46-47.

Tow. Wydawnicze w Warszawie — zwyczajne na 16 maja r. b. o godz. 6 pp. w lokalu własnym w Warszawie, ul. Mazowiecka 12.

Tow. Meljoracyjne — zwyczajne na 23 maja o godz. 6 pp. w lokalu własnym w Warszawie, ul. Kopernika 30.

Centrala Handlowa Pow. Warsz. — nadzwyczajne na 11 maja r. b. o godz. 5 pp. w biurze własnem w Warszawie, ul. Długa 50.

Centrala Handlowa pow. Sieradzkiego — organizacyjne na 5-go maja r. b. o godz. 4 pp. w lokalu własnym w Sieradzu, przy Szosie Kaliskiej.

Elektrownia Okręgowa w Sierszy Wodnej — zwyczajne na 5 maja r. b. o godz. 12 w poł. w lokalu Tow. Akc. Fabryki Cementu „Górka“ w Krakowie, Rynek 17.

Tow. Akc. Browaru Parowego Sukcesorów K. Anstadta — zwyczajne na 26 maja r. b. o godz. 4 i pół pp. w lokalu Zarządu w Łodzi, ul. Pomorska 36.

Tow. Akc. Fabryki Wyrobów Ceramicznych w Krotoszynie Czubek i Mieczkowski — zwyczajne na 5 maja r. b. o godz. 6 pp. na sali Herbsta i Nurkowskiego w Hotelu Bazar w Poznaniu, ul. Marcinkowskiego 10.

Tow. Akc. „Agraria“ Fabryka Maszyn (dawn. Max Kuhl) — zwyczajne na 11 maja r. b. o godz. 4 pp. w lokalu własnym w Poznaniu, ul. Składowa 4.

I.Kerntopf i Syn — zwyczajne w drugim terminie na 12 maja r. b. o godz. 6 pp. w biurze Zarządu w Warszawie, ul. Przemysłowa 31.

„Hotel Europejski“ — zwyczajne na 19 maja r. b. o godz. 4 pp. ewentualnie w drugim terminie na 2 czerwca r. b. w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Krak.-Przedmieście 13.

Bank Ludowy w Warszawie — zwyczajne na 12 maja r. b. o godz. 6 pp. w lokalu Banku w Warszawie, ul. Marszałkowska 99.

Bank Mazowiecki w Warszawie — zwyczajne na 19 maja r. b. o godz. 4 pp. w lokalu Banku w Warszawie, ul. Św Krzyska 30.

Wileński Prywatny Bank Handlowy — zwyczajne 50 (Jubileuszowe) na 24 maja r. b. o godz. 6 pp. w lokalu Banku w Wilnie, ul. Mickiewicza 8.

Wileński Bank Kredytowy — zwyczajne na 17 maja r. b. o godz. 4 pp. w lokalu Banku w Wilnie, ul. Ostrobramska 8.

Bank Warszawsko - Gdański — zwyczajne na 19 maja r. b. o godz. 6 pp. w lokalu Banku w Warszawie, ul. Sienkiewicza 3.

Warsz. Tow. Handlu Herbatą A. Długokęcki, W. Wrześniewski — zwyczajne na 16 maja r. b. o godz. 6 pp. w domu własnym w Warszawie, ul. Bracka 23.

Sp. Akc. Zakładów Ceramicznych „Pustelnik“ — zwyczajne na 11 maja r. b. o godz. 5 pp. w lokalu Zarządu w Warszawie, ul. Królewska 8.

Fabryka Chemiczna i Huta Szklana „Kijewski, Scholtze i S-ka“ — zwyczajne na 15 maja r. b. o godz. 4 pp. w lokalu Stowarzyszenia Kupców Polskich w Warszawie, ul. Szkolna 10.

Tow. Fabryki Wyrobów Ceramicznych „Brytanja“ — zwyczajne na 26 maja r. b. o godz. 5 pp. w biurze Zarządu w Warszawie, Al. Jerozolimska 28.

Tow. Akc. Elektrowni Zgierskiej — zwyczajne na 14 maja r. b. ewentualnie w drugim terminie na 28 maja r. b. o godz. 5 pp. w lokalu Banku Przemysłowców Zgierskich w Zgierzu, Rynek Kilińskiego.

Dom Handlowo - Przemysłowy Franciszek Fuchs i Synowie — zwyczajne na 14 maja r. b. o godz. 6 pp. w lokalu własnym w Warszawie, ul. Miodowa 18.

Tow. Akc. Zgierskiej Manufaktury Bawełnianej — zwyczajne na 19 maja r. b. o godz. 3 pp. w lokalu Prezesa Zarządu w Łodzi, ul. Piotrkowska 177.

Tow. Akc. Fabryki Cukru i Rafinerji „Elżbietów“ (dawniej baronów Lesserów) — zwyczajne na 14 maja r. b. o godz. 4 pp. w lokalu biura Zarządu w Warszawie, ul. Koszykowa 11b.

Tow. Akc. Fabryk Cukru i Rafinerji „Łubna i Szreniawa“ — zwyczajne na 23 maja r. b. o godz. 4 pp. w sali posiedzeń Banku Małopolskiego w Krakowie.

Tow. Akc. „Serohygiea“ — zwyczajne na 4 maja r. b. o godz. 5 pp. w gmachu Wielkopolskiej Izby Rolniczej w Poznaniu, ul. Mickiewicza 33.

LOSOWANIA

4% Państwowa Pożyczka Premjowa z 1920 r.

(Miljonówka)

Ciągnienie z dnia 21 kwietn. 1923 r.

Nr. 414,606.

Wypłata po mk. 1,000,000 natychmiast.

Turecka Poż. Prem. z 1870 r.

Ciągnienie z dn. 1 kwietnia 1923 r.

Wygrane:

Po frs. **400,000** N. 819846.

Po frs. **30,000** N. 1916759.

Po frs. **10,000** N. 587263, 1959992.

Po frs. **2,500** N. 379831, 672046, 920096, 1184996, 1428983, 1946591.

Po frs. **2,000** N. 42063, 362007, 821834, 830725, 1138241, 1186124, 1549841, 1590173, 1649650, 1852799, 1943832, 1968960.

Po frs. **1,000** N. 72753, 174375, 237279, 312752, 467809, 492530, 670306, 672050, 815273, 820193, 863054, 894722, 915549, 940126, 983717 983719, 985231, 995755, 1004433, 1121842, 1185000, 1203995, 1236604, 1367441, 1430968, 1490117 1521775, 1558550.

N. 5756—760 9651—655 20431—435 24406—410 526—530 27006—010 28181—185 30506—510 35646—650 36516—520 42061—065 43421—425 45211—215 50266—270 291—295 52416—420 57121—125 62996—63000 72751—755 83196—200 84816—820 89411—415 90451—455 91096—100 92321—325 99466—470 109136—140 911—915 111596—600 113586—590 115731—735 116471—475 119861—865 125211—215 796—800 128731—735 130766—770 911—915 131086—090 134791—795 135746—750 137426—430 911—915 140066—070 144776—780 936—940 149786—790 153936—940 157166—170 621—625 161451—455 165666—670 170551—555 172281—285 174371—375 181021—025 183281—285 187401—405 193226—230 691—695 198396—400 202231—235 208911—915 212396—400 218766—770 225406—410 421—425 232991—995 237276—280 866—870 238376—380 244236—240 253921—925 258486—490 261801—805 265856—860 268291—295 294516—520 298511—515 746—750 301901—905 303646—650 312751—755 315966—970 317031—035 323661—665 326201—205 327766—770 330371—375 333826—830 347281—285 350216—220 352961—965 356136—140 362006—010 370476—480 372836—840 375751—755 378606—610 379831—835 380031—035 385166—170 412196—200 415921—925 417391—395 418901—905 421851—855 441531—535 445271—275 451161—165 461156—160 464281—285 465861—865 466246—250 467806—810 470531—535 479386—390 488741—745 492526—530 494551—555 676—680.

501656—660 505861—865 509946—950 519371—375 526036—040 527001—005 531821—825 539446—450 542661—665 547556—560 548231—235 551896—900 554581—585 560146—150 564491—495 570591—595 571416—420 575601—605 577551—555 587261—265 589356—360 591061—065 466—470 595946—950 598056—060 605926—930 946—950 607726—730 610106—110 620481—485 623301—305 624456—460 627416—420 636—640 629111—115 637156—160 886—890 911—915 640871—875 643626—630 647796—800 649306—310 652966—970 655156—160 661921—925 670306—310 672046—050 679241—245 683086
670306—310 672046—050 679241—245 683086
—090 661—665 696851—855 699961—965 707666—670 712276—280 722931—935 726601—605 730271—275 481—485 739521—525 740816—820 741951—955 745831—835 749631—635 758841—845 760636—640 763391—395 765326—330 770201—205 781196—200 782851—855 783531—535 800831—835 802016—020 811571—575 781—785 815271—275 819846—850 820191—195 821466—470 831—835 823181—185 825366—370 826121—125 827341 345 829141—145 830226—230 721—725 833831—835 876—880 842291—295 845051—055 847086—090 851186—190 854691—695 931—935 855681—685 860716—720 863051—055 864466—470 867136—140 872866—870 882566—570 771—775 894721—725 895466—470 901156—160 456—460 908636—640 913561—565 915546—550 917296—300 476—480 920096—100 356—360 924116-120 936036—040 939591—595 940126—130 943071—075 947751—755 953266—270 956301—305 958876—880 962621—625 966601—605 968476—480 974271—275 976291—295 979031—035 983716—720 985231—235 995441—445 751—755 997191—195.

1004431—435 506—510 1006261—265 1008101—105 1012176—180 1013571—575 1019606—610 1025791—795 1030601—605 1045581—585 1047211—215 306—310 1051726—730 876—880 1052421—425 1056491—495

1059581—585 **1067**556—560 **1069**466—470 841
—845 **1072**941—945 **1075**736—740 846—850
1079306—310 **1083**041—045 **1085**756—760
1086156—160 **1101**361—365 **1112**036—040
571—575 **1121**371—375 841—845 961—965
1126216—220 **1128**726—730 **1137**206—210
1138241—245 **1140**951—955 **1142**141—145
1151776—780 **1159**931—935 **1160**666—670
1176086—090 **1184**996—**1185**000 **1186**121—125
1188676—680 991—995 **1191**086—090 **1203**866
—870 991—995 **1208**056—060 **1211**676—680
1223851—855 **1226**106—110 **1236**601—605
1237366—370 **1241**956—960 **1245**596—600
1252831—835 986—990 **1255**086—090 **1257**831
835 **1258**506—510 **1262**636—640 **1283**471—475
1288796—800 **1290**541—545 **1304**456—460
641—645 **1310**846—850 **1321**931—935 **1331**251
—255 **1332**766—770 **1341**961—965 **1344**051—
055 431—435 **1351**236—240 **1353**741—745
1354691—695 **1360**791—795 **1362**326—330
1367441—445 **1368**656—660 **1370**501—505
1386696—700 **1387**336—340 **1393**361—365
1399071—075 **1407**511—515 **1412**381—385
1418056—060 091—095 **1424**466—470 **1426**956
—960 **1427**336-340 **1428**981—985 **1430**986-990
1443451—455 **1454**656—660 **1457**356—360
1461366—370 **1475**946—950 **1480**356—360
1489661—665 **1490**116—120 **1491**276—280.

1500186—190 **1510**361—365 **1511**621—
625 991—995 **1512**046—050 **1516**031—035
1517631—635 **1518**921—925 **1521**771—775
1523111—115 **1526**876—880 **1528**896—900
1532081—085 **1538**511—515 **1545**256—260
1549841—845 **1553**276—280 **1556**541—545
1558546—550 **1565**896—900 **1569**321—325
1582341—345 **1590**156—160 171—175 **1608**366
370 **1617**076—080 656—660 **1621**031—035
1625021—025 **1627**261—265 **1638**076—080
1646356—360 **1649**646—650 **1652**911—915
1658881—885 **1659**831—835 **1668**886—
890 **1670**596—600 **1675**321—325 **1688**081—
085 **1689**301—305 **1690**631—635 **1699**066—
070 **1708**886—890 **1709**196—200 **1716**381—385
1721571—575 **1728**406—410 **1733**691—695
1737541—545 **1739**856—860 **1740**346—350
1742361—365 **1745**651—655 **1751**901—905
1761081—085 **1762**231—235 **1763**341—
345 **1781**381—385 **1783**791—795 **1786**261
—265 941—945 **1794**636—640 **1800**421
—425 **1807**171—175 **1809**846—850 **1811**986—
990 **1815**126—130 **1819**036—040 **1824**911—915
1827681—685 **1836**011—015 **1852**796—800
1858031—035 **1859**351—355 851—855 **1886**216
—220 **1891**261—265 **1892**261—265 **1893**116—
120 **1903**816—820 **1907**481—485 **1916**756—
760 **1919**111—115 **1920**866—870 **1940**041—045
361—365 **1943**581—585 831—835 **1946**591—
595 **1953**186—190 **1958**621—625 **1959**121—125
991—995 **1961**116—120 391—395 **1967**866—
870 **1968**956—960 **1971**496—500.

Wypłata natychmiast od wygranych w stosunku 100%, od amortyzowanych (frs. 400) — 60%.

2½% Poł Prem. m. Antwerpji z 1887 r.

Ciągnienie z dnia 10 stycznia 1923 r.

Amortyzacja:

Wylosowano 140 serj.

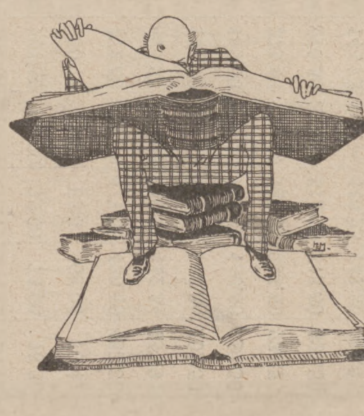
715 1240 1840 2231 2801 3053 3847 3942 3963 4435 4705 4850 5931 6901 6902 7324 7384 7565 7625 7747 7941 7145 9199 9511 9592 9609 9708 9860 10348 10469 11184 11498 11797 12522 12772 12787 13517 14629 16399 17066 18302 18712 19214 19417 19522 20567 20726 20775 21115 21784 21820 22068 22585 22668 22962 23083 23443 24119 24889 25549 25692 25954 26922 26982 27120 27254 28348 28858 29386 30073 30546 31660 31687 34560 34983 34994 35074 35214 35843 36774 37051 37152 38489 39086 39435 39516 41705 41769 41854 42046 42914 43162 43366 43567 44335 44952 4572 45840 46866 48338 48503 49494 49723 49918 49992 50574 50948 51572 51891 53061 54465 54713 55062 55853 56097 56228 57192 58416 58644 58917 61071 62719 63348 63395 63778 65050 65723 66029 66502 66615 67635 67948 68487 70359 70970 72319 72449 72682 72852 73031.

Wygrane:

Po frs. 10000 S. 46866 N. 18.
Po frs. 1000 S. 22585 Nr. 11.
Pr frs. 500 S. 41705 N. 9.
Po frs. 250 S. 4435 N. 15 S. 20567 N. 1.
Po frs. 150 S. 3942 N. 8, S. 3942 N. 9, S. 7324 N. 13, S. 9609 N. 22, S. 12772 N. 10, S. 14629 N. 3, S. 16399 N. 20 S. 17066 N. 8, S. 17066 N. 9, S. 18712 N. 10, S. 21820 N. 6, S. 22962 N. 11 S. 27120 N. 18, S. 29386 N. 22 S. 30546 N. 9, S. 36774 N. 11, S. 48338 N. 10, S. 63778 N. 17, S. 63778 N. 21, S. 73031 N. 4.

Za zawarte w powyższyc 140 serjach numery, tu niewymienione, wypłacone będzie po frs. 110.

Wypłata od dnia 1 lipca 1923 r.

Nazwa pap. proc.	Nominalna wartość	Wartość kuponu bieżącego od papierów Procentowych w fenigach i setnych częściach — KWIECIEŃ 16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Papiery państwowe.																
5% Poż. Długoterminowa	M. 100	20.83	22.22	23.61	25.—	26.39	27.78	29.17	30.56	31.95	33.34	34.73	36.12	37.51	38.90	40.29
„ „ Krótkoterminowa	„ 100	145.83	147.22	148.61	150.—	151.39	152.78	154.17	155.56	156.95	158.34	159.73	161.12	162.51	163.90	165.29
4% „ Premjowa (Miljonówka)	„ 1000	2166.66	2177.77	2188.89	2200.—	2211.11	2222.22	2233.33	2244.44	2255.55	2266.66	2277.77	2288.89	2300.—	2311.11	2322.22
Obligacje.																
6% Poż. m. s. Warsz. z 1915/6	R. 100	54.—	57.60	61.20	64.80	68 40	72.—	75.60	79.20	82.80	86.40	90.—	93.60	97·20	100.80	104.40
5½% „ „ „	„ 100	49.50	52.80	56 10	59.40	62.70	66.—	69.30	72.60	75.90	79.20	82.50	85.80	89.10	94.40	95.70
6% „ „ „ „ z 1917 r.	M. 100	175.—	176.66	178.33	180.—	181.66	183 33	185.—	186.66	188.33	190.—	191.66	193.33	195.—	196.66	198.33
4½% Poż. m. st. Warszawy (kanaliz.)	R. 100	4.86	7.29	9.72	12.15	14.58	17.01	19.44	21.87	24.30	26.73	29.16	31.59	34 02	36.45	38.88
5% Warsz. Poż. Przezorn. z 1920 r. / 5% B-ku Ziemiańskiego	M. 100	18.75	20	21.25	22.50	23 75	25.—	26.75	27.50	28.75	30.—	31.25	32.50	33.75	35. —	35 25
Listy zastawne.																
4½% Ziemskie	R. 100	277.02	279.45	281.88	284.31	286.74	289.17	291.60	294.03	296.46	298.89	301.32	303 75	306.18	308.61	311.04
„ „	M. 100	128 25	129 37	130.50	131.62	132.75	133.87	135.—	136.12	137 25	138.37	139.50	140.62	141.75	142,87	144.—
4% &	R. 100	246.24	248.40	250.56	252.72	254.88	257.04	259.20	261.36	263.52	265 68	207 84	270 —	272.16	274.32	276.48
5% m. Warszawy, Płocka i Siedlec	„ 100	40.50	43.20	45.90	48.60	51.30	54.—	56.70	59.40	62 10	64 80	67.50	70.20	72.90	75.60	78.30
4½% m. Warszawy	„ 100	36.45	38.88	41.31	43.74	46.17	48 60	51.03	53.46	55 89	58.32	60.75	63.18	65.61	68.04	70.47
5% m. Łodzi	„ 100	445.50	448.20	450.90	453.60	456.30	459.—	461.70	464.40	467.10	469.80	472 50	475.20	477.90	480.60	483,30
4½% „	„ 100	400.95	403.38	405.81	408.24	410.67	413.10	415.53	417.96	420.39	422.82	425.25	427.68	430.11	432.54	434.97
5% m. Częstochowy	„ 100	164.70	167.40	170.10	172.80	175.50	178.20	180.90	183.60	186.30	189.—	191.70	194 40	197.10	199.80	202.50
„ „ Kalisza	„ 100	121.50	124.20	126.90	129.60	132.30	135.—	137.70	140.40	143.10	145.80	148.50	151.20	153.90	156.60	159.30
„ „ Kielc i Suwałk	„ 100	248.40	251.10	253 80	256.50	259.20	261.90	264.60	267.30	270.—	272.70	275.40	278.10	280.80	283.50	286.20
„ „ Lublina i Radomia	„ 100	283.50	286.20	288.90	291.60	294.30	297.—	299.70	302.40	305.10	307.80	310.50	313.20	315.90	318.60	321.30
„ „ „	M. 100	131.25	132.50	133.75	135.—	136.25	137.50	138.75	140.—	141.25	142.50	143.75	145.—	146.25	147.50	148.75
„ „ Łomży	R. 100	245.70	248.40	251.10	253.80	256.50	259.20	261.90	264.60	267.30	270.—	272.70	275.40	278.10	280.80	283.50
„ „ Piotrkowa	„ 100	205.20	207.90	210.60	213.30	216.—	218 70	221.40	224.10	226 80	229 50	232.20	234 90	237.60	240.30	243.—
6% B-ku Kr. Hipoteczn.	M. 100	157.50	159.—	160 50	162.—	163 50	165.—	166.50	168.—	169.50	171.—	172.50	174 —	175.50	177.—	178.50

Giełdy zamiejscowe.

Kursy z daia 24 kwietnia 1923 r.

(Objaśnienie: *s*=sprzedaż, *k*=kupno, *t*=tranzakcje, *n*=nieurzędowa)

POZNAŃ, 23/4 1923 r.

Akcje:	Kursy podane w procentach
Bank Związku Sp. Zar.	6800—7600 *t*
„ Polski Handl.	2300—2500 *t*
„ Zednoczenia	
„ Kwil., Pot. i S-ka	
„ Poznański Ziemian	1200—1300 *t*
„ Przemysłowców	2300—3000 *t*
R. Barcikowski	1600 *t*
H. Cegielski	27500—28000—27000 *t*
Centrala Skór	2600—2800 *t*
C. Hartwig	1900—2100 *t*
Hurtownia Drogeryjna	500—575 *t*
Lubań	95000 *t*
Dr. Roman May	42000-49000-44000 *t*
Poznańska Sp. Drzew.	8200—9000 *t*
Wytwórnia Chemiczna	1500—1600 *t*
Wagon — Ostrowo	3600—3500 *t*
Orient	550 *t*
Sarmatia	
Hartwig Kantorowicz	
Papiernia Bydgoszcz	2700 *t*

KRAKÓW, 23/4 1923 r.

Akcje:	Waluta markowa
Bank Polski Przem.	9000—9200 *t*
„ Hipoteczny	9000 *s*
„ Małopolski	10000 *s*
Komercjalny	1800 *s*
Powszech. Bank Kredyt.	4000 *s*
Ziemski Bank Kredytowy	7000 *s*
Polskie Tow. Handlowe (P. T. H.)	9500—10000 *t*
Impex	625—875 *t*
Polski Glob	3500—2800 *t*
Żegluga Polska	7000—9500 *t*
Pharma	33000—35000 *t*
L. Zieleniewski	190000—196000 *t*
War. Sp. Akc. Bud. Par.	50000—57000 *t*
Elektrownia Siersza	18500—22000 *t*
Trzebinia	38000—39500 *t*
Automotor	7500—9000 *t*
Oikos	15000 *t*
Fabr. Cem. „Górka"	163000—170000 *t*
Sierszańsk. Zakł. G.	145000—147000 *t*
„Tepege"	65000—68000 *t*
Strug	15000—18000 *t*
Pezet	
Krakus	31000—31500 *t*
Fabr. Porc. „Ćmielów"	42000—47000 *t*
Cukr. w Chodorowie	89000—93000 *t*
Pocisk	14000 *t*

LWÓW, 21/4 1923 r.

Akcje:	Waluta markowa
Bank Akc. Związkowy	1000 *k*
„ Rolniczy	4800 *k*
„ Handl. w Poznaniu	20000 *k*
„ Hip. Akc.	9000—9200—9000 *t*
„ Małopolski	11000 *k*
„ Powszechny Kred.	2500 *k*
„ Przem. Pol.	9000—9600—9300 *t*
„ Ziem. Kred.	5200—5500 *t*
Browary Lwowskie	205000 *s*
Tow. Chodorów	85000—86000 *t*
Tow. Karpalit	24500—24000—25000 *t*
Fabr. Porc. „Ćmielów"	42000—46000—45000 *t*
Galicja	2200000 *k*
Gafota	12000—15500—15000 *t*
Górka	15000 *k*
Oikos	129000—124750—125000 *t*
Warszawska Sp. Akc. Bud. Parow.	44000—48000—47500 *t*
Patria	5600 *k*
Pezet	14000—16000—15000 *t*
Polsot	7200 *k*
Pocisk	15000 *t*
Polski Glob	3000 *t*
Polska Nafta	19500—19000—19500 *t*
Polskie Tow. Han.	8500—8200—8450 *t*
Rakszawa	90000—86000—87000 *t*
Siersza (elektr.)	14000—15000 *t*
„ (zakł. górn.)	16000 *k*
„Tepege"	48000 *k*
L. Zieleniewski	18050—20000—19200 *t*
Żegluga Polska	4500 *k*
Polskie Tow. Budowl.	36000 *t*
„Potęga" Huty żelazne	11000 *k*
Wawel	1700 *k*
Waluty:	
Rb. carskie po rb. 100	350 *s*
Rb. carskie po rb. 500	350 *s*
Rb. carskie drobne	100 *s*
Rb. dumskie po rb. 1000	30 *s*
Rb. dumskie po rb. 250	25 *s*
Rb. dumskie (Kierenki po 40 i 20 rb.)	0.40
Karbowańce	3—
Grzywny	3—

WILNO 23/4 1923 r.

Ruble Łotewskie	—
Złote ruble	—
„ marki	—
„ franki	—
„ dolary	—
„ korony Skandynawskie	—
„ Funty Szterl.	—
„ marki niemieckie	—
Srebrne ruble	—
„ dolary	—
Bilon rosyjski	
Listy zastawne Wil. B. Z.	142000 *t*
Akcje Wileńsk. B. Ziem.	—
„ Pryw. Banku Handl.	10500—10000 *t*

Ostatnie kursy dewiz na giełdach zagranicznych.

Paryż: Londyn 69.70, Nowy York 14.96, Szwajcarja 272, Amsterdam 586½, Berlin 0,0550, Warszawa 0.0315.

Londyn: Paryż 69.70, Nowy York 465⅓ Szwajcarja 25.66, Amsterdam 11.89, Berlin 135000, Warszawa 240 000.

Nowy York: Paryż 6.67, Londyn (telegr.) 4.64¾, Szwajcarja 18.15, Amsterdam 39.13, Berlin 0.0034⅜, Warszawa 0.0021.

Zurich: Paryż 36.85, Londyn 25.64. Nowy York 551.¼, Amsterdam 215⅝, Berlin 0·0190, Warszawa 0.0117.

Amsterdam: Paryż 16.92½, Londyn 11 89 N. York 255½, Szwajcarja 46.37½, Berlin 0.099, Warszawa 0.006.

Berlin: Paryż 2030.07, Londyn 140.350, Nowy-York 30325 63, Szwajcarja 5523.78 Amsterdam 11809.50 Warszawa 67½.

Giełda Warszawska

III. Waluty i Dewizy Kursy z 24 kwietnia 1923 r.	Sprzedaż	Kupno	Dokonane tranzakcje
Dolary St.-Zjednoczonych	47230	46770	49100—47000
„ kanadyjskie	—	—	
Franki francuskie	3190	3160	3270—3175 Paryż
„ belgijskie	2733	2707	2820—2720 Belgja
„ szwajcarskie	8643	8557	8490—8600 Szwajcarja
Funty sterl.	222000	220000	229000—230000—221000 Londyn
Marki niemieckie	—	—	1.57½
Korony ustrjackie	0.69	0.68	0.69—.68 Wiedeń
„ czesko-słowackie	—	—	1470 Praga
„ szwedzkie	—	—	
„ duńskie	—	—	
„ norweskie	—	—	
„ węgierskie	—	—	
Lei rumuńskie	—	—	
Liry włoskie	—	—	2430 Włochy
Marki fińskie	—	—	
Floreny holenderskie	—	—	19200 Holandja
Dinary jugosłowiańskie	—	—	

RUCH KURSÓW GIEŁDY PIENIĘŻNEJ W WARSZAWIE

za czas od 16 kwietnia do 24 kwietnia 1923 r. włącznie.

Kursy przeciętne: tranzakcyjne lub między kursami „sprzedaż" i „kupno".

Objaśnienie: nieurzędowe — n.

I. Papiery procentowe. Wartość nominalna (rb. 100=mk. 216)	Kupon płatny	16/4	24/4	najniższy	najwyższy
Papiery państwowe					
4% Poż. Pr. (Miljonówka)	1/10	—	1800	1765	1800
Obligacje.					
6% Poż. m. Warsz. z 1915/16	1/4-1/10	—	—	—	—
5 1/2% Poż. m. st. Warszawy	&	—	—	—	—
6% Poż. m st. Warszawy z 1917 r. (Mk. 100) . .	1/1-1/7	—	—	—	—
5% Warsz. Poż. Przezor. 1920 r. (Mk. 100) . .	1/4-1/10	—	—	—	—
4 1/2% Poż. m. Warsz. (kan.)	14/1-14/7	—	—	—	—
5% Banku Ziemiańskiego	1/1-1/10	—	—	—	—
6% Polsk. B-ku Komunaln	1/5-1/11	—	—	100	100
7% Starachowickich Z. G		—	—	—	—
Listy Zastawne.					
4 1/2% Ziemskie*) . . .	22/7-22/12	—	2540	2540	2540
4 1/2% „ (Mk. 100),	&	—	—	—	—
4% „	&	—	—	—	—
5% m. st. Warszawy*) .	1/4-1/10	—	—	—	—
4 1/2% „ „ . .	&	—	—	—	—
6% B-ku Kred. Hipotecz.	2/1-1/7	—	—	—	—
5% m. Łodzi serji VII .	1/5-1/11	—	—	—	—
4 1/2% „ „ VI .	&	—	—	—	—
5% m. Częstochowy . .	15/2-15/8	—	—	—	—
5% „ Kalisza	1/3-1/9	—	—	—	—
5% „ Kielc	14/1-14/7	—	—	—	—
5% „ Lublina	1/1-/7	—	—	—	—
5% „ „ (Mk. 100) .	&	—	—	—	—
5% „ Łomży . . .	15/1-15/7	—	—	—	—
5% „ Piotrkowa . . .	30/1-30/7	—	—	—	—
5% „ Płocka	1/4-1/10	—	—	—	—
5% „ Radomia	1/1-1/7	—	—	—	—
5% „ Siedlec . . .	1/4-1/10	—	—	—	—
5% „ Suwałk . . .	14/1-14/7	—	—	—	—
4 1/2% B-ku Ziemsk. Wileń. .	14/1-14/7	—	—	—	—

II. AKCJE.	31/12 1922 r.	16/4	24/4	najniższy	najwyższy
Banku Dysk. Warszawsk.	20583	145000	160665	120000	165000
„ Handl. w Warsz.	31625	129500	195000	125000	200000
„ dla Han. i Przem.	16000	46000	66300	38000	70000
„ Zachodniego . .	29333	158333	157500	145000	165000
„ Kredyt. w Warsz.	14250	23250	32000	21500	33000
„ Tow. Spółdz. . .	20500	—	—	—	—
„ Zjedn. Ziem. Pol.	7900	38000	52500	37000	55000
„ Przem Warsz. . .	3400	5800	8500	5600	8500
„ Kup. Łódzk. . .	1800	—	—	5350	7500
„ Handl. w Łodzi. .	11000	—	—	—	—
„ Zw. Sp. Zar. w Poz.	9800	56500	84835	51000	95000
„ Małopolskiego . .	2500	6865	9000	5500	9000
„ Hipot. Akc. we Lw.	1850	—	—	—	—
„ Pols. Przem. we Lw.	2783	7450	9000	7000	9200
„ Ziemsk. Kr. we Lw.	2700	—	—	—	—
„ Polski Han. w Poz.	—	—	—	—	—
Cukr. „Czersk"	475000	211670	215000	170000	260000
„ „Częstocice". . .	490000	313333	341665	290000	360000
„ „Józefów" . . .	90000	—	—	—	—
„ „Konstancja". . ,	87500	—	—	—	—
„ „Łyszkowice" . .	287500	—	—	—	—
„ „Michałów" . . .	90000	116670	143335	100000	165000
„ „Ostrowite" . .	287500	—	—	—	—
S. A. „Chodorów" . . .	—	90333	89000	74000	97000
Warsz. Fabr. Cukru . .	472500	411670	439165	340000	460000
Zawiercie	1450000	—	—	5000000	5000000
Zakł. Żyrardowskich . .	1246670	3750000	4450000	3200000	4800000
Kijew. Sch. i S ka . .	51500	—	90000	40000	90000
Fryderyk Puls	19000	51000	79165	470000	85000
Dr. Roman May. Poz. .	90000	—	—	345000	350000
Lilpop, Rau & Loew . .	85000	207500	247000	175000	300000
K. Rudzki & S-ka . . .	32875	88170	102665	76000	112000
Starach. Z. Gór. . . .	39417	89000	130000	78000	150000
Zakł. Ostrowieckich . .	77500	164170	159165	115000	185000
„Wulkan"	525000	—	—	—	—
W. Gostyński & S-ka . .	110000	—	—	—	—
Borman & Szwede . .	275000	—	—	—	—
Konrad Jarn. & S-ka . ,	312500	—	6000000	6000000	6000000
Ortw. Karas. i S-ka . .	10000	36500	37000	26000	44000
Warsz. Ub. od Ognia . .	425000	—	—	—	—
Ub. „Przezorność". . .	11000	—	—	—	—
„Łazy" (cement) . . .	25750	21500	21500	17000	23000
„Wysoka" „ . . .	77500	—	—	—	—
Firley „ . . .	5083	24170	25000	23000	26500
Warsz. Kop. Węgla . .	98000	311670	325835	255000	350000
Dróg Żel. Podjazd. . .	27500	—	—	—	—
Ł. J. Borkowski. . . .	9850	14250	16165	11000	19000
Bracia Jabłkowscy. . .	8530	15500	11250	8500	20000
F. Dach. „Pustelnik" . .	27500	38000	50500	34000	65000
Warsz. Poż. na Z. R. . .	6250	—	—	—	—
Bud. i pr. hot. w War. . .	575000	—	—	—	—
„Pocisk"	5267	14085	15585	11000	17000
„Siła i Światło". . . .	7167	25665	28500	23500	29500
Przemysłu Drzewn. . .	6100	15250	15875	13000	17500
Warsz. Handl. i Żegl. . .	3412 1/2	7325	8350	6100	9000
„Nafta Polska"	4233	18500	20000	12500	22000
Polskie Handlowe . . .	2000	—	—	—	—
Tomasz. F. Szt. Jedw. .	80000 K	—	—	—	—
Goslawice	27500	140000	145000	100000	160000
H. Cegielski	49750	205000	245000	165000	280000
Modrz. Z. Gór.	35000	238333	376665	235000	445000
Rohn, Zieliński i S-ka. .	13850	67000	81500	60000	93000
„Stąporków"	55000	—	—	—	—
Fabr. Sil. i Trak. „Ursus"	48000	—	—	—	—
Warsz. S. A. Bud. Par. .	7450	39585	56165	38000	60000
L. Zieleniewski w Krak.	26833	169665	200000	158000	210000
Han. Prz. Wł. Bednawski	3750	—	—	—	—
Pol. Centr. Handl. . .	3500	—	—	—	—
Ludwik Spiess i Syn . .	6750	27500	39835	24500	42500
Zach. Tow. dla Han i Prz.	7550	—	16250	12000	17500
C. Hartwig	9500	—	—	—	—
Haberbusch i Schiele. .	145000	52165	140000	51000	150000
Fabr. Ołów. St. Majewski.	32500	97500	142500	95000	145000
Prz. Naft. w Pol. Br Nobel	16400	46333	53835	35000	65000
„Polus".	10000	—	—	—	—
Lenartowicz, Rylscy i Sp.	3500	—	12500	9500	13000
„Tepege" T. dla P. G. .	17500	—	—	—	—
„Hurt"	3700	12000	—	12000	14000
Warsz. Warrant. Sp. .	3750	—	—	—	—
Fabr. Mydeł. Wildt i S-ka.	12250	24500	24000	19000	26000
Fabr. Chem. „Radocha".	32500	—	—	—	—
Pol. Bal. Tow. „Polbal".	2000	6150	7665	5800	8000
Pol. Skł. Pom. Szkol. .	2300	—	—	—	—
War. Tow. Ocz. Spir. .	—	80165	94500	73000	100000
S. A. „Nafta" w Lw. . .	—	—	—	—	—
Tow. „Elektryczność" .	—	242500	242500	185000	260000
„Ćmielów".	—	39250	80000	37000	85000
Norblin, Buch, Werner .	—	27500	40335	24500	47000
Fabr. Masz. „Trzebinia" .	—	39750	39335	36500	41500

*) Dotyczy listów na blankietach rublowych Rb. 100 = 216.

WYDAWCA: *MIECZYSŁAW MAJCHER.* REDAKTOR: *TADEUSZ SKARZYŃSKI*

Drukarnia „Rotacyjna" Marszałkowska 148.